יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona - ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 195 | Łódź, Wtorek, 22 sierpnia 1933 r. | עלפטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג, ל' מנחם אב תרצ"ג | № 195

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

פייערליכע ערעפענונג
פון 18-טען ציוניסטישען קאנגרעס

איבערן לוצערן-זאל פלאטערן טשעכאסלאוואקישע און בלוי-ווייסע פעהנער. — אנוועזענד דער דיפלאמאטישער קארפוס, פערטרעטער פון פוילען, טשעכאסלאוואקיי און ענגלאנד. — סאקאלאוו'ס 2-שעה'דיגע ערעפענונגס-רעדע אין דריי שפראכען: העברעאיש, פראנצויזיש, און ענגליש. — בעגריסונג פון דער פעלקער-ליגע. — טרויער-רעדע נאכ'ן דערמארדעטען ד"ר חיים ארלאזאראוו

פ ר א ג, 21 (י.ט.א. טעלעגראפיש)

נעכטען 8 אזייגער איז אין „לוצערן"-זאל פייערליך געעפענט געווארען דער 18-טער ציוניסטישער קאנגרעס. דער פרעכטיגער זאל, די באל-קאנען און דער אריינגאנג איז געווען דעקארירט מ'האבען געפלאטערט טשעכאסלאוואקישע און בלוי-ווייסע פעהנער.

צו דער פייערליכער ערעפענונג איז געקומען דער דיפלאמאטישער קארפוס.

די פוילישע רעגירונג איז געווען פערטרעטען דורכ'ן פוילישען קאנסול ד"ר גזשיבאווסקי. די טשעכאסלאוואקישע רעגירונג — דורכ'ן לייטער פון אויסערן-מיניסטער, וועלכער האט פערטרעטען בענעש'ן. בעגריסונגען זענען אנגעקומען פון די פעלקער-ליגע, טשעכאסלאוואקישע און ענגלישע רעגירונגען.

דעם קאנגרעס האט געעפענט דער פרעזי-דענט פון דער ציוני. ארגאניזאציע נחום סאקאלאוו מיט א 2-שעה'דיגער רעדע אין העברעאיש. צו די פערטרעטער פון די פרעמדע מלוכות האט ער גע רעדט פראנצויזיש, און צום פערטרעטער פון דער ענגלישער רעגירונג — ענגליש. אין זיין ווענדונג צו דער טשעכישער רעגירונג, האט סאקאלאוו אויס-געדריקט א דאנק פאר די ארויסגעוויזענע סימ-פאטיעס צום קאנגרעס. ער בעגריסט אויך די אנ-וועזענדע פארשטעהער פון אלע מלוכות און צום סוף ווענדעט ער זיך צום יודישען פאלק, צו שטער קען זיך, בעזונדערס אין דער איצטיגער טראגישער לאגע.

סאקאלאוו רעדט ארום די דייטשע טרא-געדיע — דער ציוניזם, זאגט סאקאלאוו, מוז איצט ווערען א ניי ליכט, די איינציגע האפנונג איז איצט א"י-ישראל. סאקאלאוו ענדיגט זיין 2 שעה'דיגע רעדע מיט דער האפנונג, אז דער ציוניזם וועט פעראייניגען דאס גאנצע יודישע פאלק און די איידעלע פריינד פון דער גאנצער וועלט — צום אויפבוי פון ארץ-ישראל. דערמיט, האט סאקאלאוו געזאגט, האב איך דעם כבוד צו עפענען דעם 18-טען ציוניסטישען קאנגרעס.

פ ר א ג, 21 (יט"א טעל.)

ביי דער פייערליכער ערעפענונג פון קאנגרעס זענען אין זאל אנוועזענד געווען העכער 5,000 פערזאן.

די ערעפנונג איז אויפגענומען געווארען מיט אנ'אונבעהויערען ענטוזיאזם און רוישענדע אוואציעס.

העכער 2000 מאן האבען זיך נישט געקענט אריינבעקומען אין זאל און זענען דעריבער גע בליבען אינדרויסען פון בנין.

הונדערטער פאליציאנטען האבען געהאלטען ארדנונג. עס האט געהערשט א מוסטערהאפטע ארדנונג.

פ ר א ג, 21 (י.ט.א. טעלעגראפיש)

דער פרעזידענט נחום סאקאלאוו האט פאר דער ערעפענונג פון קאנגרעס געגעבען דריי קלעפ מיט א האמער. א כאר פון יודישע פליטים פון דייטשלאנד האט געזונגען הללויה.

בערל קאצענעלסאן האט געהאלטען א טרויער-רעדע נאכ'ן דערמארדעטען ד"ר חיים ארלאזאראוו.

ביי דער רעכטער זייט פון נחום סאקאלאוו שטעהט א ליידיגע שטוהל, אויף וועלכער עס האט געזאלט זיצען דער דערמארדעטער ד"ר חיים אר-לאזאראוו.

פ ר א ג, 21 (ספ. טעל.)

פאר'ן בנין פון קאנגרעס איז געקומען צו געשעהענישען צווישען מוגדירטע בית"ראווצעס און יוגענד פון די לינקע ציוניסטען.

די מונדירטע רעוויזיאניסטען האבען געביל-דעט א שפאלער צו בעגריסען זשאבאטינסקין און די לינקע יוגענד, וועלכע האט געהאלטען ארדנונג האט זיך געווענדעט צו דער פאליציי וועגען אנ'-אינטערווענץ. די פאליציי האט געענטפערט, אז דאס איז אנ'אינערליכער ציוניסטישער ענין.

נאך נישט קיין פערשטענדיגונג וועגען פרעזידיום

פ ר א ג, 21 (יט"א טעלעגראפיש)

די ציוניסטישע עקזעקוטיווע האט צונויפגע-רופען א פרעסע - קאנפערענץ. מיט רעדעס זענען ארויסגעטרעטען נחום סאקאלאוו און פראפ. בראָ-דעצקי. קיין פרעזידיום איז נאך אלץ נישטא. מחמת ס'איז נאך נישט געקומען קיין פערשטענדיגונג פון פרעזידיום-צוזאמענשטעל.

ניזאציע פון האנדווערקער-יוגענד.

פרנס לעא פינקעלשטיין האט רעפערירט איבער קולטור אויפגאבען און האט אויסגעפיהרט, אז דער יודישער האנדווערקער איז דער גינסטיגס-טער עלעמענט אויף וועלכען עס קאן זיך שטיצען די יודישע קולטור. מען דארף גרינדען פאך און דערגענצונגס קורסען, ביבליאטעקען, א. ד. גל.

פרוו. מענדעלסבערג האט רעפערירט איבער דער נאוועליזאציע פון צעכען געזעץ.

ה' מארש האט רעפערירט איבערן זונטאג-רוה.

אויף דער נאכמיטאג זיצונג האבען זיך גע פיהרט ובכוחים איבער די רעפעראטען.

די רעדנער צייט איז געווארען בעגרענעצט אויף 5 מינוט, דאך האבען א טייל פראווינצער דעלעגאטען בעוויזען זיך צו בעקלאגען אויף רער צענטראלע, אז עס ווערט גארנישט געטון צו ליי דערן זייער נויט. אויסצופיהלען פאר זיי ארבייט, שטייערן פערלייכטערונגען א. א. וו.

די דיסקוסיעס האבען זיך פערצויגען ביז שפעט ביינאכט.

צום סוף זענען אנגענומען געווארען א ריי רעזאלוציעס און עס איז געוועהלט געווארען א עקזעקוטיווע פון 23 פערזאן מיט ראסנער און יעגער בראש.

פון לאדז איז אין עקזעקוטיוו אריין פרנס גלאטמאן.

ציוניסטישע ארגאניזאציע זאל איבערנעהמען די באיקאט-אקציע געגען היטלעריסטישען דייטשלאנד

פערלאנגט זשאבאטינסקי פון ציוניסטישען קאנגרעס די רעוויזיאניסטען-קאנפערענץ אין פראג

דאס קאנגרעס-געריכט האט מבטל געמאכט זשאבאטינסקי'ס וועלט-ליסטע.

אויף דער קאנפערענץ פון די רעוויזיאניסטען האט זשאבאטינסקי געהאלטען א פראגראמאטישע רעדע אין אויסגעשפילט די רעוויזיאניסטישע לא-זונגען.

זשאבאטינסקי האט ערקלערט, אז די רעווי-זיאניסטען וועלען בעדולדיג אפווארטען ביז'ן סוף פון דער אויספארשונג אין ארלאזאראוו-מארד, און וועלען זיך נישט לאזען מיטרייסען.

זשאבאטינסקי האט פארענדיגט זיין רעדע מיט אנ'אפעל צום קאנגרעס, אז דער קאנגרעס דארף פאדערן צו בעפרייען די ארעסטירטע רעווי-זיאניסטען, און אז די ציוניסטישע ארגאניזאציע דארף איבערנעהמען די באיקאט-אקציע געגען היט-לעריסטישען דייטשלאנד.

געשלאסען דעם יודישען האנדווערקער-קאנגרעס אין ווארשא

רעפעראטען ובכוחים, רעזאלוציעס און געוועהלט אנ'עקזעקוטיוו

ו א ר ש א, 21 (טעלעפאניש)

אויף דער צווייטער זיצונג פון יודישען האנד-ווערקער-קאנגרעס אין ווארשא, וואס איז פארגעקו-מען זונטאג שפעט אין אוונט, האט געהאלטען א רעפעראט אדוו. ווייצמאן פון לאדז וועגען כלכל-ניקעס און האנדווערקער-געזעץ.

נעכטען מאנטאג אינדערפריה איז זיך דער קאנגרעס ווייטער בעפיהרט געווארען.

די פארמיטאג-זיצונג [illegible] זיך אנגעהויבען מיט א רעפעראט פון ה' גלאצער וועגען עמיגראציע קיין ארץ-ישראל.

דער רעפערענט האט אנגעוויזען, אז די יוד. האנדווערקער-ארגאניזאציע דארף זיך פערנעהמען מיטן רעגולירען די עמיגראציע פון יודישען האנד-ווערקער קיין ארץ ישראל. מען דארף נישט דער-לאזען צו קיין כאאס אין דער דאזיגער עמיגראציע וואס איז געווארען אקטועל אויף דער יודישער גאס. די האנדווערקער - צענטראלע דארף וועגען דעם זארגען.

ה' בייגין האט רעפערירט וועגען האנדווער-קער-קאאפעראציע. דער רעפערענט האט בעוויזען מיט סטאטיסטיק, אז 57,000 יודען געהערען צו קאאפעראטיווען, און די יודישע קאאפעראטיווען געניסען נישט פון רעגירונגס - קרעדיטען. מען מוז זיך דעריבער בעמיהען ארויסצופיהרען די יודישע קאאפעראטיווען פון דער שווערער לאגע דורך אויס ווירקען פאר זיי רעגירונגס-קרעדיטען.

ה' ראטבאנד האט רעפערירט וועגען ארגא-

מוסאליני שטיצט עסטרייך

ל א נ ד א ן, 21 (ספ. טעל.)

די ענגלישע פרעסע שרייבט וועגען מוסא-ליניס בעגעגניש מיט דאלפוסען, אז מוסאליני שטרעבט, וואס גיכער צו לעזען די ווירטשאפטליכע פראגע אין מיטעל אייראפא, אויפן יסוד פון 4 פאקט. מוסאליני וועט אויך פאר עסטרייך מאכען גרויסע פערלייכטערונגען אינ'ם סחורות אריינפיהר קיין איטאליען.

אמעריקא וויל צווינגען איירא-פע צו קויפן אין אמעריקא ווייץ

ל א נ ד א ן, 21 (ספ. טעל.)

דא האט זיך היינט אנגעהויבען די בעראטונג פון 31 מלוכות, וועלכע זענען פעראינטערעסירט אין ווייץ עקספארט.

אין א געשפרעך האט דער אמעריקאנער דע-לעגאט ערקלערט, אז דער ווייץ עקספארט פון אמעריקא פערקלענערט זיך כסדר, דעריבער פאדערט ער פון די אייראפעאישע מלוכות, אז זיי זאלען נישט פערגרעסערן דעם גערעטעניש פאר ווייץ.

אויב אייראפא וועט נישט קויפען קיין ווייץ אין אמעריקא, וועט אייראפא פערלירען אמעריקא אלס קליענט. אויב דער קאנגרעס וועט נישט האבען קיין ערפאלג, וועט אמעריקא איינפיהרען א פלאן לויט וועלכען עס וועט רעגירט ווערען דער ווייץ מארק אויף דער וועלט.

אויסהאלטען די באיקאט-אקציע געגען היטלעריסטישען דייטשלאנד

אמעריקאנער יודען זאלען אדאפטירען 20,000 קינדער פון דייטשע יודען

בעשלוסען פון אויספיהרונגס-קאמיטעט פון יודישען קאנגרעס אין אמעריקא

נ י ו - י א ר ק, 21 (ספ. טעל.)

דער אויספיהרונגס קאמיטעט פון יודישען קאנגרעס, האט איינשטימיג בעשלאסען צו שטיצען דעם באיקאט געגען דייטשלאנד, אויך צווישען דער נישט יודישער בעפעלקערונג אין אמעריקא.

ווייטער איז בעשלאסען געווארען זיך צו ווענדען מיט אנ'אפעל צום גערעכטיגקייטס-געפיהל פון אמעריקאנער פאלק און צו דער פעלקער-ליגע, אז די דייטשע פערגוואלדיגען דעם ווערסאילער טראקטאט דורכ'ן פערפאלגען יודען אינטער היט לערס הערשאפט.

עס איז אויך בעשלאסען געווארען זיך צו בעמיהען, אז די אמעריקאנער יודען זאלען אדאפטירען 20.000 קינדער פון דייטשע יודען.

אונטערמייער האט ערקלערט אין זיין רעדע, אז אויב די אמעריקאנער יודען וועלען אויסהאלטען דעם באיקאט געגען דייטשלאנד, וועט די איצטיגע ארדנונג אין דייטשלאנד, גאר בקרוב זיך מוזען צוזאמענברעכען.

אנדערע רעדנער האבען פראטעסטירט געגען דער אמעריקאנער רעגירונג, וועלכע איז נאך קיין איין מאל נישט ארויסגעטרעטען געגען די גרויזאמ-קייטען פון היטלערן.

קלאנגען: מען זאל אפשאפען די שנעל-געריכטען

וו א ר ש ע, 21 (טעלעפאניש) עס געהען ארום קלאנגען אז מען זאל אפשאפען די שנעל געריכטען. דאס זאל געשעהען פון ערשטען אק-טאבער אן.

בעשטראפט 14 כוליגאנעס

נאך די אנטי יודישע געשעהענישען אין טשענסטאכאו

ט ש ע נ ס ט א כ א ו, 21 (טעלעפאניש) נאך די אנטיסעמיטישע געשעהענישען אין טשענסטאכאוו זענען ארעסטירט געווארען 70 פערזאן און עס זענען געמאכט געווארען רעוויזיעס ביי 100 פער-זאן. בעפרייט זענען געווארען 20 פערזאן. און 14 פערזאן זענען אדמיניסטראטיוו בעשטראפט געווארן צו 2 חדשים ארעסט.

געעפענט דעם קאנגרעס פון היסטאריקער אין ווארשא

וו א ר ש א, 21 (טעלעפאניש) האלב 12 א זייגער האט דער מלוכה-פרעזידענט, אין גרויסען זאל פון ווארשאווער פאליטעכניקום געעפענט דעם 7-טען אינטערנאציאנאלען קאנגרעס פון היסטארי קער. אין נאמען פון דער רעגירונג האט בעגריסט דער פרעמיער און בילדונגס מיניסטער יאנוש יען דושיעוויטש.

די ערעפנונגס רעדע האט געהאלטען פראפ. דעמבינסקי.

צום קאנגרעס זענען געקומען 1000 געלער טע. די זיצונגען ווערען געפיהרט אין די שפראכן: פראנצויזיש, ענגליש, שפאניש, דייטש און איטא ליעניש.

עס זענען געקומען געלערנטע פון אלע לענ דער מיט'ן אויסנאם פון כינא און יאפאן.

לונאטשארסקי איז נישט געקומען צוליב זיין קראנקהייט, נאר א סאוויעטישע דעלעגאציע איז פערהאן.

נייער צאל-טאריף — דעם 10 אקטאבער

וו א ר ש א, 21 (טעלעפאניש)

דער נייער צאל-טאריף וועט אריין אין קראפט דעם 10 אקטאבער ה. י.

(wł. A. WOJLAND)

הייגט ערעפנונג!! „MAW“ אויף פיעטריקאווער 33

פון דער ערשטקלאסיגער טריקאטאוש-פאבריק א. פ.

או צו דער ערעפנונג ווערט העפליך איינגעלאדען די ג. קונדשאפט. דער לאגער איז פערזעהען מיט א רייכען אויסוואהל פון סוועטערס און פולאווערס פאר דאמען, הערען און קינדער לויט די נייעסטע ווינער מאדעלען ווי אויך א גרויסער אויסוואהל פון דאמען-שטרימף. ביים לאגער געפינט זיך א ספעציעלע אפ-טיילונג פון זיידענע דאמען-וועש פון דער בעקאנטער פירמע „FEMINA“

מעסיגע פרייזען!

שבת, ד. 26 אויגוסט ה. י. 4 נאכמיטאג הויבט זיך אן

אין „העלענאוו“ זומער-רעדוטע פון דער פרעסע

פערבונדען מיט א סך אטראקציעס און איבערראשונגען. / גרויסער ספארט-פעסטיוואל. / פאהרען מיט לודקעס. / ארמיסטישע רעווי, אין וועלכער עס טרעטען ארויס די ארטיסטען פון די שטאט-טעאטערס: Chojnacka, Niedziałkowska, Tomska, Szubert, Macherski, Mroziński

פון 10 א זייגער אוונד גרויסער מאסקען-באל אין גארטען און אויפ'ן זאל. אויסערדעם: פאנטאזיע-לאטעריע, שים-בודע א. אז. וו.

7-קלאסיגע שולע און פרעבעל-שולע

קאצענעלזאן-נאחומאוו

פאמארסקא 20 (צווייטער דורכגאנג סאלנא 4) — טעל. 177-01

איינשרייבונגען פון נייע שילער ווערען אנגענומען אין אלע קלאסען, ווי אויך פאר ענטוויקעלטע קינדער פון 5 יאהר אין A° (פארבערייטונגס-קלאס).

אין פרעבעל-שולע ווערען אנגענומען קינדער פון 3 יאהר אן.

ביי דער שולע עקזיסטירט א נאכמיטאג-הנחה-שולע פאר אונבעמיטעלטע אדער פיזיש-שוואכע קינדער.

אונטערריכטס-שפראך אין שולע, ווי אויך אין פרעבעל-שולע — פויליש. די העברעאישע שפראך און די למודי-קודש זענען געשטעלט אויף דער העכ-סטער מדרגה. די פארמאליטעטען מיט דער שול-מאכט ערלעדיגט די קאנצעלאריע.

די למודים הויבען זיך אן דעם 21/8 (כ"ט אב).

דער לאקאל פון שולע איז פערגרעסערט. איינשרייבונגען פון 10 פריה ביז 2 נ"מ.

אכטונג! דער שול-פראגראם איז צוגעפאסט צום נייעם געזעץ פאר רע-ארגאניזאציע פון גאנצען שול-וועזען. נאכ'ן ענדיגען פון 7 אדזשיאלען טרעטען די שילער אריין אין א האנדעלס- אדער פאך-שולע, און נאך 6 אדזשיאלען אין גימנאזיום. די פרייזען פון שכר-למוד זענען בעדייטענד פערקלענערט.

Z pr. szk. państw.

7-קל. מענער-שולע פון

ש. שולדענריין

29 פאלודניאווא 29

עם גן-ילדים איז די געוואונשענע שולע פאר קינדער, וואס די עלטערן ווילען זיי געבען צוזאמען מיט וועלט-ליכע בילדונג א שטרענגע רעליגיעזע ערציהונג און גרינדליכע לעהרע אין תנ"ך, העברע-איש ווי אויך אין תלמוד. דאס לעהר-פערסאנאל בעשטעהט פון די בעסטע פעדאגאגישע קרעפטען. אין פארבערייטונגס-קלאס ווערען אנגענומען שילער פון 5 און א האלב יאהר, אהן שום קענטניש.

איינשרייבונגען טעגליך אין אלע קלאסען פון 9–2 און פון 4–6 נאכמיטאג. די למודים האבען זיך שוין אנגעהויבען.

מעסיגע פרייזען

Wzywam tą drogą

pana C. HIRSZBERGA, ul. Lipowa 44

do załatwienia przypadającej mi od dłuższego czasu należności. W przeciwnym razie skieruję sprawę na drogę sądową.

J. MIKULICKI,

4311 ul. Piotrkowska 89.

אכטונג, עלטערן!

שרייבט איין אייערע קינדער אין דער 7-קל. מוס-טערהאפטער שולע

פון ש. זעלאנקא, פילס-דסקיעגא 70 פראנט, 1-טער שטאק

אלע למורים ווערען געלערנט דורך לעהרער און מלמדים פעדאגאגען און ספעציאליסטען. דאס פראגראם פון די למודי קודש איז פילפאכיג פערברייטערט געווארען. א גרויס געוויכט ווערט געלייגט אויף דער העברעאישער שפראך און אויף די ער-ציהונג פון די קינדער. די קאנצעלאריע איז טעטיג פון 10–2 און פון 4–6. אנפענגער ווערען אנגענומען פון 5½ יאהר אן.

צוליב דעם קריזיס איז דער פרייז צוגענגליך פאר יעדען. צום היינטיגען שול-יאהר ווערט געעפענט א 5-טע קלאס.

בעמ.: דורכגאנג דורך פיעטריקאווער 46.

די למודים האבען זיך שוין אנגעהויבען.

אנאנסען — אין — נייעם פאלקסבלאט האבען דעם גרעסטען ערפאלג.

בעקאנטמאכונג.

די פערוואלטונג פון דער געז. „נותן לחם“

אין לאדז מאכט בעקאנט, אז עס ווערען אנגענומען איינשרייבונגען פאר דערוואק-סענע מענער אויף דער קאלאניע ביי דערמאנסער געזעלש. אויפ'ן חודש סעפ-טעמבער ה. י.

איינשרייבען קען מען זיך אין סעק-רעטאריאט אויף פלאץ דאמבראווסקי 4 טעגליך פון 10–2 און פון 4–7.

בית הספר „יבנה“ העברי, צגלניאנה 41 טלפון 13-134

די דירעקציע פון דער שולע איז מודיע, אז עס ווערען אנגענומען איינשרייבונגען פון שילער און שילערינס אין אלע 7 קלאסען ווי אויך אין גן-ילדים.

דער שכר-למוד איז א מינימאלער, פאר פעהיגע און אונבעמי-טעלטע—הנחות. די קאנצעלאריע איז טעטיג פון 9 פריה ביז 2 בייטאג

זינגער'ס אלטען - סאפראנען

מיט שעהנע שטימען, קאנען זיך מעלדען אין קאנצעלאריע פון דער ווילקער שוהל (וואכאדניא 56) פון 6–8 אוונט צום דיריגענט סאקאלאווסקי. 4382

Dr Wajnberg

ספעצ. פון לונגען, הארץ און סקלעראז-קראנקהייטען

צו לעטשניצע-פרייזען

וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145 טעל. 126-02.

נעמט אן פון 9–10 פריה, 3–4, 8–9 אוו.

אויגען - קליניק

מיט שטענדיגע בעטען פון Dr. B. Donchin

פיעטריקאווער 90, טעלעפ. 221-72

נעהמט אן שטענדיגע אויגען - קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולאטארישעס פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אוונד.

דער פערמיטלער-פערבאנד

69 פיעטריק. 69

(פריהער פיעטרקאווער 41)

די קאנצעלאריע איז טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונד

מאכט בעקאנט, אז די מעקלערס, מיטגלי-דער פון אונזער פעראיין עמפפעהלען א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע וואוינונגען און לאקאלען

סאלידע און רעעלע בעהאנדלונג.

בעמערקונג: דער פעראיין איז נישט פעראנטווארטליך פאר די מעקלערס פון פיעטרקאווער 41.

וויכטיג פאר דער ארימער לאדזער בעפעלקערונג

דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז ס'איז ערעפענט געווארען דאס אמבולאטאריום ביים פעראיין „מלבוש ערומים“ שענקיעוויטשא 3/5,

וואו ס'ווערט ערטיילט מעדיצינישע הילף אויפ'ן ארט. שיקט אויך ארויס דאקטוירים-ספעציאליסטען מיט וויזיטען אהיים

נעהמט אויך אן געבורטען און אלע ארט אנאליזען. מינימאלע אבצאה-לונגען. די פערוואלטונג.

פאר גאלד, ביזשוטעריע און לאמבארד-קוויטעס צאהלט די העכסטע פרייזען

אליזאר פיאלקא

פיעטריקאווער 7.

Dr. med.

Haltrecht

ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21

צוריקגעקעהרט

נעמט אן פון 8—11 פריה, פון 1—2 מיטאג און פון 5—9 אוונט. זונטאג פון 10—1 מיטאג

אלע ארט אנאליזען.

פאר ארבייטסלאזע לעטשניצע-פרייזן

Dr. med.

B. ROBINSON

צוריקגעקעהרט

10 פיעטריקאווער 10

טעל. 131-86

נעמט אן פון 3-4 נאכמ. און 7-8 אוו.

פראוואקאטארישע שפיצלער
פון די היטלעריסטישע מערדער
פערפייניגט א חסידישען פוילישען יוד, וועלכען זיי אליין האבען אונטערגעווארפען קאמוניסטישע ליטעראטור

אינסברוק (יט"א) אויף דעם יודישען מילך־הענדלער יוסף בירנבוים, וועלכער וואוינט אין בערלין אויף דער בלומענשטראסע 66 איז פערגאנגענעם זונטאג אויסגעפיהרט געווארען אנ׳אנפאל, וועלכער האט ביז היינט כמעט נישט זיין גלייכען. בעת׳ן פונאנדערפיהרען די מילך צווישען זיין קליענטעלע איז בירנבוים מיט זיין וואגען פערפאהרען פאר א געשעפט אין דער אלעקסאנדערשטראסע, וואו ער האט געדארפט אבצוליפערן א ביסעל סחורה. פון דער ווייטענס האבען דאס בעמערקט עטליכע ברוין־העמדלדיגע כוליגאנעס און ווי נאר דער מילך־הענדלער האט זיך געפינען אין געשעפט, זענען זיי צוגעלאפען צום וואגען און אנגעשטאפט די מילך־קאנען מיט קאמוניסטישע פלוגבלעטער און פערבאטענע שריפטען. גלייך ווי דער קרבן איז ארויס פון דעם געשעפט זענען זיי בעפאלען דעם וואגען און אנגעהויבען צו זוכען נאך פערבאטענע פלוגשריפטען, וועלכע זיי אליין האבען אונטערגעווארפען. פערשטעהט זיך, אז אין איינער פון די קאנען האט זיך דאס דאזיגע אונטערגעווארפענע מאטעריאל געפונען, און דא האט מען דעם יוד אנגעהויבען צו שלאגען מכות רצח. עס זענען אנגעקומען נאך א פאר נאציאנאל־סאציאליסטען, וועלכע האבען מכלומרשט דעם יוד געוואלט בעפרייען פון זייערע חברים׳ס הענד, אבער הערענדיג, אז עס האנדעלט זיך וועגען קאמוניסטישע ליטעראטור האבען זיי איהם נאך מעהר געשלאגען און דערביי אנגעשטאפט זיינע קעשענעס אויך מיט די פערבאטענע פלוגבלעטלעך.

אין א זעהר שווערן צושטאנד האבען איהם איהם די כוליגאנעס פערשלעפט אין זייערס א קניפע. איבערלאזענדיג דעם וואגען מיט דער מילך אויף הפקר, און ביז היינט ווייסט מען נישט וואס עס איז מיט דעם יוד געשעהען און וואו ער געפינט זיך. היות דער געליטענער איז א פוילישער בירגער, האט זיך דער פוילישער קאנסול אין בערלין פעראינטערעסירט מיט דעם עניי, אבער די דאזיגע אינטערווענץ האט נישט געבראכט קיין רעזולטאט. דער קאנסול האט בלויז מיטגעטיילט דער פאמיליע, פון געליטענעם, דאס מען האט איהם פערזיכערט אז בירנבוים לעבט.

עס איז כדאי צו בעמערקען דאס דער דאזיגער ר׳ יאסעלע בירנבוים, אזוי פלעגט מען איהם שטענדיג רופען, איז א חסידישער יוד און ווייסט בכלל נישט צו זאגען וועגען קאמוניזם.

אלץ מעהר דייטשע שטעט פיהרען איין דעם באד־פערבאט פאר יודען
צוריקגעצויגען דעם פערבאט אין גליוויץ

מינכען, (י.ט.א.) די שטאט־פערוואלטונג פון מינכען האט פערבאטען פערואנען פון נישט אַרישער אפשטאמונג צו געניסען פון די שטאטישע באד אנשטאלטען מיט׳ן אויסנאהם פון מעדיצינישע איינצעל בעדער.

ברעסלוי, (י.ט.א.) דער מאגיסטראט פון טרעבניץ (דייטשע אבערשלעזיען) האט פעראָרדנעט, אז אנגעהעריגע פון דער יודישער ראסע איז ערלויבט זיך צו בענוצען מיט׳ן שטאטישען שווים באד בלויז פרייטאג פון 10 ביז 12 א זייגער בייטאג. א גאנצע וואך איז דער צוטריט פאר יודען געשלאסען.

ברעסלוי. (י.ט.א.) אין גליוויץ איז דער באד פערבאט פאר יודען צוריקגעצויגען געווארען. דער אויפשריפט „דער צוטריט פאר יודען פערבאטען" איז בעזייטיגט געווארען.

דער ווילהעלם פארק, אין וועלכען עס געפינט זיך דער באד אנשטאלט איז זיינערצייט ערוואָרבען און אויסגעבויט געווארען א דאנק די שפענדונגען פון 2 ארטיגע יודען.

קאנגרעס פון 2. אינטערנאציאנאל
מען דארף היטלערן און זיינע אנהענגער טראקטירען ווי משוגענע הונד — זאגט וואנדערוועלדע

פאריז, 21 (ספ. טעל.) היינט איז דא געעפנט געווארען דער קאנגרעס פון 2. אינטערנאציאנאל, ביי דער אנוועזענהייט פון 150 דעלעגאטען פון פערשידענע פעלקער.

די זיצונג האט געעפנט דער גענעראל־סעקרעטאר אדלער, וועלכער האט כאראקטעריזירט די טעטיגקייט פון 2. אינטערנאציאנאל און פעסטגעשטעלט, אז די טאקטיק פון די סאציאליסטען אין פערשידענע לענדער, האט געמוזט אננעהמען פערשידענע פארמען, אפהענגיג פון דער געשעפטפאליטישער לאגע.

דער רעדנער איז אין דער מיינונג, אז דאס שטיצען די דעמאקראטישע פרינציפען, האט זיך פאר די סאציאליסטען פעאיגדיגט נישט גינסטיג.

רעדענדיג וועגען די חלוקי דעות ביי די פראנצויזישע סאציאליסטען האט ער געפאדערט אויסצוארבייטען אן אלגעמיינעם סאציאליסטישען פראגראם און האט אונטערגעשטראכען, אז דער ארבייטער־קלאס דארף ווייניגער נאציאנאליזם און מעהר מארקסיזם.

נאכדעם האט גענומען א ווארט וואנדערוועלדע וועלכער האט ברייט ארומגערעדט די בעציהונג פון נאציאנאליזם צום סאציאליזם.

וואנדערוועלדע האט זיך ארויסגעזאגט פאר באיקאטירען דייטשע פראדוקציע און האלט, אז מען דארף היטלערן און זיינע אנהענגער טראקטירען ווי משוגענע הינט, וועלכע געפינען זיך אויסערן געזעץ.

מען פערפאלגט פאליאקען אין דייטשלאנד

עסען, 21 (ספ. טעל.)

די פאליציי־אישע מאכט אין עסען האט פערבאטען דעם פוילישען לאנדארבייטער־פערבאנד אפצוהאלטען די יעהרליכע פערזאמלונג.

מיר מאכען קיין געשעפטען נישט מיט אונזערע בלוטיגע דייטשע שונאים!

ווארשעווער געלד־בערזע

ווארשא, 21 (טעלעפאניש)

אין פריוואטען פערקעהר האט מען געצאהלט פאר׳ן דאלאר 6,54. אין דער אינטערנאציאנאלער אפרעכנונג — 6,56.

באנק־פאלסקי האט געצאהלט 6 50. גאלד איז ווייטער זעהר ביליג.

איינינגע הונדערט דייטש־יודישע דאקטוירים אין ענגלאנד

לאנדאן (יט"א) „ניוס קראניקל" טיילט מיט, דאס אין ענגלאנד געפינען זיך איצט איינינע הונדערט יודישע דאקטוירים, פליטים פון דייטשלאנד.

די צייטונג האלט, אז פיל פון זיי וועלען געפינען די מעגליכקייט פארטצוזעצען זייער פראפעסיאנעלע טעטיגקייט. איינינע גרייטען זיך איצט צו עקזאמענס, וואס זאלען זיי ערלויבען צו פראקטיצירען אין ענגלאנד אדער אין די בריטישע דאמיניעס.

צווישען די פליטים געפינט זיך אויך דער בערימטער ראק פארשער דר. פרענקעל, פאר וועלכען ס׳איז שוין געזיכערט א נאמינאציע אין וועסט מינסטער שפיטאל.

אין פראג
די מערקווירדיגע שטאט פון יודישע לעגענדע און געשיכטע
וואו ס׳קומט פאר דער 18־טער ציוניסטישער קאנגרעס

פון מאררים מייער

אין דער שטאט, אין פראג, קומט איצט פאר דער 18־טער ציוניסטישער קאנגרעס.

פראג איז איינפאך א קוואל פון זכרונות פון יודישע צרות און יודישע טרייסט; זי דערצעהלט פון רדיפות אויף יודען, פון יודישע קאמף, יודישען נצחון און יודישע אייביגקייט. מען געפינט דארטען פיל סמנים, מאנומענטען, געביידעס און לעגענדעס, וואס זאגען־עדות דערויף, אז יודען האבען אויסצושטעהן אין דער וועלט; אז טראגן די צרות לעבט דער יודישער גייסט; אז יודען קעמפען און בעקעמפען די שוידערליכע פערהעלטנישען וואס מען שאפט ארום זיי און פאר זיי; און אז טריאומפירענד בלייבען שטעהן אויף דור דורות יודישע שאפונגען, אלס אנזאג פון דער אייביגקייט פון יודישען פאלק — עם ישראל חי!

יא, עם ישראל חי, דאס וואס מיר פאהרען איצט צו א ציוניסטישען קאנגרעס קיין פראג, און דווקא קיין פראג, איז דאך דער בעסטער סימן פון אט דעם אייביג־שטעהענדען אמת, וואס וועט איבערלעבען אלע שקרים אפילו פון דעם ריזען נאצישקרן היטלער און פון זיין חברותא.

אגב, פראג איז אויסגעקליבען געווארען אלס פלאץ פון דעם 18־טען ציוניסטישען קאנגרעס, סאך דורך דער טרויעריגער לאגע, וואס היטלער האט געשאפען פאר די יודען אין דייטשלאנד. נישט נאר צוליב דעם ווייל אין דעם שווערען מאמענט, וואס מיר לעבען איצט איבער קען זי דינען אלס ערינערונג און אלס טרייסט; נאר אויך דערפאר, ווייל פראג איז די הויפט שטאט פון איינע פון די לענדער, וועלכע בעציהען זיך מיט סימפאטיע צו די ליידענדע דייטשע יודען. טשעכאסלאוואקיי האט געגעבען א מקום מקלט צו פיל יודען, וועלכע זענען ענטלאפען פון די היטלעריסטישע רדיפות און רציחות, און איהרע שטאטסלייט האבען זיך אויך געצייגט גרייט צו העלפען די יודען און אין דעם קאמף פאר בירגערשאפט און עקזיסטענץ.

פון גרויסער בעדייטונג איז אויך דער פאקט וואס אין דעם לאנד טשעכאסלאוואקיי, און אין דער יעצטיגען שטאט פראג, געוועלטיגט א מאן, דער אלטער פרעזידענט פראפעסאר מאסאריק, וועלכער איז דער גרעסטער קעמפער געגען דעם גרעסטען שקר בלבול געגען יודען. ער איז אפשר דער גרעסטער קעמפער פאר יודען, וואס די נישט יודישע וועלט האט אין דער מאדערנער צייט ארויסגעגעבען. פראפעסאר מאסאריק האט אזוי ענטשלאסען פערטיידיגט דעם קרבן פון דעם עלילת דם פון טיסא עסלאר, און זיבט, דעמאלט האט ער אזוי נאבעל פערטיידיגט דעם אמת פון דער יודישער ריינקייט, דאס יודישע רעכט און די גערעכטיגקייט.

ווען מיר האבען צו קעמפען געגען אזעלכע גרויסע שקר בלבולים, ווען מיר האבען צו פערטיידיגען דאס סאמע רעכט פאר דער עקזיסטענץ, ווען מיר האבען צו פראקלאמירען פאר דער וועלט אונזער יודישען אמת, וואס איז דער ריינער אמת, און ווען מיר האבען צו פאדערן גערעכטיגקייט, — דאן וואו בעסער האבען מיר זיך געקענט פערזאמלען דאס צווייטע, ווי אונטער דער ממשלה פון אט דעם גרויסען קעמפער פאר אמת און גערעכטיגקייט, און דער ממשלה פון פרעזידענט מאסאריק, אין זיין רעזידענץ שטאט פראג?

פראג. דו ביזט א שטאט פון אנטיקען א שטאט פון מוזעאומס און דו זעהסט איינגאנצען אויס ווי אן אנטיק. ווי א מוזעאום, ווענינסטענס דער אלטער טייל דייגער, וואו עס זענען אויך פארהאן יענע אונצושטערבארע מאנומענטען פון יודישער געשיכטע די שפורען פון דער אמאליגער געטא.

אין פראג איז געשאפען געווארען די ערשטע אוניווערזיטעט פון מיטעל־אייראפא. דאס גיט איהר שוין א בכבוד׳ן פלאץ אין דער אלגעמיינער מענשליכער קולטור. זי האט די ערשטע אנגעצונדען צווישען די פעלקער פון מיטעל אייראפא דעם פאקעל פון וויסען.

דאן האט אין איהר געלעבט זשאהן הוס, דער גרעסטער רעפארמאטאר, דער טרעגער פון פרייהייט און געוויסען. ער איז טאקע לעבעדיג פערברענט געווארען פאר זיינע אידעען, אבער ווי גרויס ביזטו פראג, וואס דו האסט אזא קעמפער מארטירער געהאט.

עס פעראייביגט זיך די אלטע יודישע שוהל, וואס שטעהט כמעט אין מיטען פון דער שטאט, נעבען דעם אלטען בית הקברות מיט זיינע אלטע יודישע מצבות: און ווי דאנקבאר דאס גאנצע יודישע פאלק איז דיר, פראג, פאר דיין טאלעראנץ, וואס דו האסט געלאזט אין דיין מיטען שטעהן און בעווארהט אט די אלטע יודישע מאנומענטען, מיט וועלכע מיר שטאלצירען, און מיט וועלכע דו קענסט אויך שטאלצירען.

די אלטע שוהל, אדער ווי זי הייסט, די אלט־נייע שוהל, ליגט מעהר אין דער ערד, ווי אויף דער ערד. מען קען נישט מיט בעשטימטקייט זאגען ווי אלט זי איז; מען ווייסט נישט גענוי, ווען מען האט איהר צושריפט אויפגעבויט. מען שאצט איהר עקזיסטענץ אויף שוין מיל הונדערטער יאהרען. זי איז א סימבאל פון אייביגקייט, און צווישען איהרע ווענד פיהלט מען דעם גייסט פון אייביגקייט.

אויף דעם בוידעם פון דער שוהל, זאגט מען, ליגט דער גולם, וואס איז געשאפען געווארען פון יענעם וואונדער רבי׳ן, דער מהר"ל, רבי יהודה ליב בן בצלאל, וועלכער האט געוואלט בעווייזען, וואס דער שם המפורש קען טון ווען ער געפינט זיך אפילו אין א שטיק ליים. די מערקווירדיגע לעגענדע פון גולם ציהט זיך ווייט פון דעם בוידעם פון דער שוהל ארום דער גאנצער וועלט; עס איז א לעגענדע, וואס׳עבט איבעראל און וועט קיינמאל נישט אונטערגעהן.

און אין דער שוהל געפינט זיך א פאהן פון העלדישע יודען, וועלכע האבען געקעמפט פאר דער יודישער עהרע. און פאר א לאנד וואס האט געגעבען יודען שוץ.

און נעבען דער שוהל געפינט זיך דאס אלטע בית עולם מיט די מערקווירדיגע מצבות און מצבה איז פונ׳ם יאהר 942, א צווייטע פונ׳ם יאהר 980. עס זענען אויך דא די מצבות פון די גרויסע יודען, רבנים, למדנים און גוט־הערציגע מענער, וועלכע האבען דעם כבוד פון דער יודישער געמיינדע און פון דער שטאט פראג בכלל אזוי שטארק דערהויבען.

און נישט ווייט אלץ אין שכנות, געפינט זיך דאס יודישע מוזעאום פון פראג, וואס איז איינע פון די מערקווירדיגסטע יודישע מוזעאומס אין דער וועלט. און דארט געפינט זיך אויך דער פנקס פון דער דארטיגער יודישער געמיינדע, איינער פון די עלטסטע, וואס געפינען זיך אין אייראפא.

איך האב געזעהן אין דער שטאט אויך טרויעריגע סמנים פון דער יודישער געשיכטע, למשל דעם גרויסען צלם מיט דער העברעאישער אויפשריפט וואס א יוד האט געמוזט אויפשטעלען, און וואס שטעהט אויף איינע פון די וואונדערבארע פראגער בריקען, וואס זענען בעציהט מיט אזעלכע מערקווירדיגע מאנומענטען.

איך ווייס, פראג, אז עס זענען געווען צייטען ווען אויך אין דיינע מויערן האבען יודען שרעקליך געליטען. איך ווייס, אז אויך אין דיר זענען פארגעקומען מיט יאהרהונדערטער צוריק הרי גות אויף יודען; איך ווייס אז אויך אין דיר האט מען ארויסגעגעבען כל המינים גזירות געגען דיינע יודישע איינוואוינער. בעפעהלען זיי איבגאנצען פון דיר ארויסצוטרייבען האבען נישט געפעהלט. אבער אט יענע סמנים פון טרויעריגע ערפאַהרונגען רופען מעהר נישט ארויס קיין שום ביטער קייט געגען דיר. נישט ווייל איך וויל דאס אלץ פערגעסען, פערקעהרט. איך געדענק עס, און וויל עס געדענקען. נאר ווייל איך פיהל הערין א טרייסט, א ערמוטיגונג, א שטארקונג. דאס וואס די, פראג, האסט אמאל געטון צו יודען, טון איצט אנדערע דייטשע שטעט וועלכע ווערען רעגירט פון דעם בארבארישען היטלער־גייסט. דו האסט שוין לאנג חרטה געהאט אויף יענע מעשים. מיט טאלעראנץ און יושר בעציהסטו זיך שוין צו דיינע יודישע בירגער.

אט מיט די געדאנקען פאהר איך קיין פראג, צו דער מערקווירדיגער שטאט פון יודישע לעגענדע און געשיכטע, וואו עס קומט פאר דער 18־טער ציוניסטישער קאנגרעס.

וועגען דעם קאנגרעס, זיינע אויפגאבען, פראבלעמען, פערהאנדלונגען קעמפע, סודות און אפשר אויך אינטריגעס, וועל איך שרייבען אין מיינע ווייטערע בריף.

ד"ר מעד.
מ. העלער
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער־שוואכע
צוריקגעקעהרט
8 טראגוטא 8, טעל. 17989.
נעמט אן ביז 10 פריה און פון 4—8 אוו.
פאר פרויען א ספעציעלע ווארטע־זאל.
אונבעמיטעלטע לעמשניצע־פרייזען

Dr. med.
L. Berman
צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07
ספעציאל־ארצט פאר הויט־ און געשלעכטס־קראנקהייטען, מענער־שוואכע־בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג.
עלעקטראנאליזען.
נעמט אן פון 8—11 און 4—8 אוו. זונטאג פון 9—1 בייטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעמשניצע־פרייזען.

לאדז. 22 אויגוסט 1933

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 22 אויגוסט 1933

די שווערט מיט צוויי שארפען

דער נאצי־אנטיסעמיטיזם אין רומעניע

פאר רומעניען איז דער היטלעריזם א שווערט מיט צוויי שארפען. אין גרונד גענומען וואלט דער גרעסטער טייל פון דער רומענישער אינטעליגענץ, דער עיקר די אקאדעמישע יוגענד, גארנישט געהאט געגען היטלעריזם. די פארטיי פון פראפ. קוזא, וועלכע בעשעפטיגט זיך מיט רייהען און פערשפרייטען אנטיסעמיטיזם אין רומעניען זייט צעהנדליגער יאהרען, זעהט אין היטלער'ן א נביא פון אנטיסעמיטיזם. ער, דער דייטשער „פיהרער", איז עס בערופען לויט דער מיינונג פון זיין הייסען אנהענגער אין רומעניען צו ברענגען דאס ליכט פון יודען־שנאה אויף דער גאנצער וועלט.

אין רומעניען זענען פארהאן אייגענטליך צוויי אנטיסעמיטישע פארטייען. די ערשטע איז פון פראפ. קוזא. אט די פארטיי האט עס געשיקט קיין בערלין איינעם פון איהרע בעסטע זיהן, דעם זוהן פון פראפעסאר, ער זאל פון דארט ברענגען די אמת'ע תורה פון יודען־פערפאלגונג און פון יודען־העצע לויט די פערפולקאמטע גערמאניש־ארישע מעטאדען און אויב עס איז מעגליך, אויך א ביסעל מארק צו שטיצען די פריינד אין רומעניען.

די צווייטע פארטיי איז די אזוי גערופענע „אייזערנע גווארדיע". אט די פארטיי שטיצט זיך אויף די פויערים־מאסען זי האט צווישען די מאסען פויערים ענטוויקעלט אזא ריזיגע אנטיסעמיטישע פראפאגאנדע, וועלכע שטעלט אין סכנה שוין נישט די יודען אליין, נאר די רעגירונג אויך, וועלכע איז דאך געצוואונגען ווי עס איז נישט צו דערלאזען צו יודען־פאגראמען און פאר די פארטייען, וועלכע זענען פעהיג איבערצונעהמען די רעגירונג אין די הענד אריין. אט די פארטיי איז פיל געפעהרליכער פאר קוזא'ס. צו יענער איז מען שוין צוגעוואוינט. קוזא טרייבט זיין אנטיסעמיטיש געשעפט שוין זייט פופציג יאהר. ער איז שוין צעהנדליגער יאהרען דעפוטאט אין פארלאמענט און אין יעדען פארלאמענט בעלייגט ער א פייערליכע דעקלאראציע, אז ווען ער וועט נאר קומען צו דער מאכט, וועט ער אנהויבען דערפון, וואס ער וועט רעאליזירען זיין יודיש פראגראם. דאס איז שוין געווארען אביסעל לאנגווייליג און אין א גרויסער מאס לעכערליך. (דרך אגב די צווייטע אנטיסעמיטישע פארטיי ווערט אויך אנגעפיהרט דורך א פאטער און א זוהן קאר־רעאנו) ביידע פארטייען זענען אין פארלאמענט פערטראטען דורך צוואנציג דעפוטאטען, וואס האט מאכט אויס צווישען די 365 דעפוטאטען נישט קיין גרויסע צאהל.

אבער דער אנטיסעמיטיזם געפינט סימפאטיע אויך אין די רעגירונגס קרייזען און עס וואלט נישט געווען קיין טעות צו זאגען, אז צווישען די אנטיסעמיטען דארף מען ארייגרעכענען אויך מיניסטער פרעזידענט וואירא וואיעוואד, אבער דאך מוז מען מודה זיין, אז די נאציאנאל־צאראניסטישע פארטיי, וועלכע האט איצט די מאכט אין רומעניען, בעזיצט גענוג פערנינפטיגע עלעמענטען, וועלכע דערלאזען נישט, אז רומעניען זאל זיך לאזען אויף די טונקעלע וואסערען פון היטלעריזם.

ווי געזאגט, בעדייט דער היטלעריזם פאר רומעניען א שווערט מיט צוויי שארפען. אמת, די תורה פון היטלעריזם קלינגט זעהר שיין און אנציהענד, בעזונדערס ווען עס האנדעלט זיך וועגען יודען־פראגראם פון דער בעוועגונג. אבער אויף ווייל עס האנדעלט זיך וועגען ברייטע פאליטישע האריזאנטען ענטהאלט דער היטלעריזם פאר רומעניען זעהר גרויסע סכנות. היטלעריזם בעדייט קאמף געגען ווערסאלער טראקטאט, קאמף פאר דער רעוויזיע פון די גרעניצען און אויב אזוי, זענען פאראן אנדערע פארטנערען, וועלכע וועלען זאגען: רעווידירען די גרעניצען? לאמיר טאקע אנהויבען פון רומעניען גופא. דאס קאן זאגען אונגארן, דאס קאן זאגען רוסלאנד. אט דאס איז דער שוואכער פונקט פון היטלעריזם אין זיין רומענישער אויפלאגע. די רעגירונג ווייס אויסגעצייכענט, אז ווען עס זאל קומען צו דער ממשלה פון די עקסט רעכטע, וועלען זיי דערפיהרען צו א בונד מיט היטלערן און דאס וועט ארייגצווינגען רומעניען אין דעם קאמף פאר רעוויזיע פון די שלום־טראקטאטען, וואס דאס ליגט לגמרי נישט אין די אינטערעסען פון רומעניען. און א חוץ דעם האט דער היטלעריזם געוויזען א דערשרעקענדיגען ביישפיל ווי אזוי ער בעגייט זיך מיט די אנדערע פארטייען, ווען ער קומט צו דער מאכט, ער מאכט מיט זיי נישט קיין שום צערעמאניעס. און דעריבער זענען אלע פארטייען אויף דער וואך און זיי בעמיהען זיך די בעוועגונג, וועלכע איז ארויסגעוואקסען אין די געגענדען פון די דייטשרעדענדע איינוואוינער צו דערשטיקען.

די נעסט פון היטלעריזם אין רומעניען געפינט זיך אין די ארטער, וואו עס וואוינען דייטשען, אין זיבענבירגען, אויף דער בוקאווינע און אין דרום־בעסאראביע. לויט דעם מוסטער פון דייטשלאנד האבען זיי געשאפען ארגאניזאציעס, שטורם־אפטיילונגען מיט איניפארמען און האבען געפרובט איינפיהרען דאס בערלינער סיסטעם אין רומעניען. פערשטייט זיך, אז זיי געניסען פון דער פולער סימפאטיע מצד די דערמאנטע צוויי אנטיסעמיטישע פארטייען. דאס אלעס בעדייט א גרויסע סכנה פאר דער עפענטליכער רוהה און ארדענונג אין לאנד און פאר דער רעגירונג גופא. די דייטשע דעפוטאטען מיט עטליכע אויסנאהמען, צווישען וועלכע עס געפינט זיך דער געוועזענער אונטער־שטאטס סעקרעטאר פאר די ענינים פון די מינדער־הייטען דר. בראנדש, האבען זיך אנגעשלאסען אן די היטלעראוועצעס און האבען געפרובט פיהרען אנטיסעמיטישע פאליטיק אין די דערמאנטע פראווינצען לויטן עכט דייטשען מוסטער. אזוי ווי אבער עס האנדעלט זיך נישט וועגען רומענער, נאר וועגען דייטשען, וועלכע קאנען מיט דער צייט ווערען פארקעמפער פאר דער רעוויזיע פון די טראקטאטען און אזוי ארום זעהר געפעהרליך פאר רומעניען, האט זיך די רעגירונג גענומען גאנץ ענערגיש זי צו בעקעמפען. מען האט זייערע ארגאניזאציעס געשלאסען, פערוועהרט צו טראגען די מונדירען און אנגענומען מיטלען, אז די בעוועגונג זאל זיך נישט קאנען פערשפרייטען און ענטוויקלען. די רעגירונג האט דערביי געהאט א פערלייכטערטע אויפגאבע צוליב דעם וואס אין די דערמאנטע דריי געביטען הערשט איצט בעלאגע־רונגס־צושטאנד און אזוי ארום האט מען געקענט אויף דעם סמך לייכט בעקעמפען די רומענישע האקענקרייצלער.

זעלבסטפערשטענדליך, אז דערמיט האט מען דעם היטלעריזם נאך נישט אויסגעראט אין רומעניען. ער געפינט גרויסע אונטערשטיצונג אין די דערמאנטע צוויי פארטייען און די רעגירונג און בעזונדערס דער פרעמיער לאזען זיך פון די אנטיסעמיטישע פארטייען גאנץ אפט פיהרען ווי דאס איז געווען דער פאל מיט דער פלוצים פערוועהרטער מאקאביאדע אין טשערנאוויץ. דאס מאכט זעהר א שלעכטען איינדרוק און בעווייזט, אז די רעגירונג בעהערשט נישט אין גאנצען די לאגע.

די סכנות פון ציוניסטישען קאנגרעס

שטימונגען, וואס פיהרען צו טיפע געגענזאצען

דער מצב פון די דייטשע יודען, ווי אויך זייערע נאהענטסטע פערספעקטיווען מוזען ארויס־רופען גרויס אויפרעגונג אויפ'ן ציוניסטישען קאנגרעס. ס'וועלען אפשר פערשידענע פארטיי־לידערס פערשידענארטיג מאטיווירען דעם גאנצען ענין פון די דייטשע יודען. עס איז אבער א פאקט. אז דער מצב איז אזעלכער, אז אפווארטען טאר מען נישט. אפילו דער בעפארשטייענדער וועלט־קאנגרעס בעפרייט נישט דעם ציוניסטישען קאנגרעס פון זיך צו בעשעפטיגען מיט דער פראגע פון די דייטשע יודען. ווייל סוף כל סוף וועט דער וועלט־קאנגרעס זיין נישט מעהר ווי א פארזעצונג פון דער ארבייט פון ציוניסטישען קאנגרעס, מחמת די פיהרער פון ציוניסטישען קאנגרעס בילדען אויך דעם לע־בעדיגען נערוו פון דעם בעפארשטייענדען וועלט־קאנגרעס.

אויך די לאגע פון די יודען אין אנדערע לענדער זענען ווייט נישט קיין גלענצענדע און אויך דארט זענען מיר נישט זיכער פון פערשידענע סורפריזען. אבער דער מצב פון די דייטשע יודען טיילט זיך אויס צו דער שארפער פארם פון דעם מצב פון די איבעריגע טיילען פון יודענטום.

וואס איז שייך כלפי־פנים, מוז מען פעסטשטעלען, אז די אנטאגאניזמען אינערהאלב דער ציוניסטישער בעוועגונג זענען זעהר פערשארפט געווארען. זיי זענען געווען נישט קיין קליינע פאר דעם ארלאזאראוו־מארד און זיי זענען געווארען גאר גרויסע נאך דעם דאזיגען שרעקליכען מארד, ווי אויך צוליב די מעטאדען, וועלכע זענען צום ערשטען מאל אין דער געשיכטע פון דער ציוניס־טישער בעוועגונג אנגעווענדעט געווארען.

עס איז אוממעגליך, אז די דאזיגע שטימונגען זאלען נישט בעקומען אן אפשפיגלונג אויפ'ן קאנגרעס, מחמת מענשען קענען זיך דאך נישט בייטען איננאנצען אין פערלויף פון א חודש צייט. עס זענען פערהאן כתּות באלעבאטישע יודען, וועלכע זעהען אלץ אין אן אנדער ליכט, וועלכע דענקען וועגען ציוניזם מיט די קאטעגאריעס פון 40—50 יאהר צוריק און ווילען בכלל נישט נעמען אין אכט געוויסע אנשויאונגען און שטימונגען, וועלכע האבען זיך פערייגגעריסען אין אונזער בע־וועגונג און וועלכע רופען נאטירליך ארויס א פער־טיפונג פון די אנטאגאניזמען.

עס איז איצט א צייט, ווען אויף דער וועלט רעגירען גרעסערע אדער קלענערע דיקטאטארען און די דאזיגע שטימונגען האבען אויך גענאוט ווארצלען אין דער ציוניסטישער בעוועגונג. אפילו אויף דער קאנפערענץ פון „מזרחי", וואו אלע רע־זאלוציעס טראגען אן'אולטימאטיווען כאראקטער, האבען זיך געלאזט פילען די דאזיגע שטימונגען פון דיקטאטארען. וועט איהר אונז נישט נאכגע־בען.. איז דאן, וואס דאן איז נישט געזאגט גע־ווארען, נאר מען דארף זיך אליין אנשטויסען, וואס מען מיינט דערמיט. און נאך מעהר אינטערעסאנט איז די דאזיגע שטעלונג, וואס „מזרחי" ביי איהר גאנצען נצחון האט נישט נאר קיין אבסאלוטע מעהרהייט, נאר זי איז אפילו נישט די צווייטע שטארקסטע פארטיי לויט איהר צאהל. קען מען סאקע אנדערש נישט ערקלעהרען די דאזיגע שטעלונג פון „מזרחי", ווי נאר מיט געוויסע אויסערליכע שטימונגען, וועלכע האבען בעקומען א דריסת הרגל אויך אינערהאלב אונזער בעוועגונג.

און אזעלכע דיקטאטארלעך, וועלכע מאכען זיך מיט זייערע אולטימאטום'ס לעכערליך אין די אייגענע אויגען און אויך ביי אנדערע, פעלען משמעות נישט אויך אין אנדערע גרינדונגען און דאס קען צוזעצען דעם קאנגרעס, אויב איבער אלץ און אלע־מען וועט נישט שוועבען די געוואלדיגע פעראנט־ווארטליכקייט פאר דעם איצטיגען מאמענט און די גרויסע אויפגאבען, וועלכע שטעהען פאר.

און דעריבער וועט זיין צוועקמעסיג, ווען אלע ריכטונגען וועלען אויף דעם איצטיגען קאנ־גרעס אפגעבען ערקלערונגען, אז זיי שטעהען אויף דעם באדען פון דער איינגעראלקייט פון דער ציוניסטישער וועלט־ארגאניזאציע אהן קיין שום בעווארענישען, אז זיי ווארפען זיך אונטער אלע לעגאלע בעשלוסען פון קאנגרעס און אז זיי וועלען אויפן שארפסטען אופן בעקעמפען אלע אנארכיסטיש אינדיווידועלע שטרעבונגען פון וועלכער גרופע אדער יחיד זיי זאלען נישט קומען.

ס'מוז סיי פאר דער וועלט און סיי פאר דעם יודענטום פראקלאמירט ווערען, אז די ציוניסטישע ארגאניזאציע איז אן'איינהייטליכע און געשלאסענע און קיין כּוח סיי פון אויסענווייניג, סיי פון אינע־ווייניג וועט איהר נישט בעוויזען אויפצורייסען.

עס איז איבעריג צו זאגען, אז די גרעסטע פעראנטווארטליכקייט טראגט אויף זיך די גרופע פון ארבייטענדען ארץ ישראל און די אלגעמיינע ציו־ניסטען אלס די שטארקסטע און וואניגסטע גרופען אויפ'ן קאנגרעס.

דער ציוניזם מוז פון דעם איצטיגען קאנגרעס ארויס א געשטארקטער און א געקרעפטיגטער. (צ.)

דער דייטשער אידעאליזם

און די קאסטראציע פון דייטשען גייסט

מיר האבען די טעג איבערגעגעבען עטליכע אויסצוגען פון דעם העכסט אינטערעסאנטען ארטי־קעל פון פ. הולקא לאסקאווסקי א. ג. „ווער יועט ערוואכען דאס ערוואכטע דייטשלאנד?" אין „יואא־דאמאשטי ליטעראצקיע". מיר וועלען דא בריעגען נאך איניגע אויסצוגען פון דער ארבייט.

* * *

„מיין קאמף" פון היטלער'ן האט 480 זייטען, אבער אויף יעדער פון די דאזיגע זייטען חזרן זיך איבער די ווערטער „יודע", „ראסע", „רוים". די ריינע ראסע (נאטירליך גערמאנישע) איז די מאכט. די יודען פערזאומרייניגען די גערמאנישע ראסע און שוואכען אב דאס דייטשע פאלק, וואס האט פער־שפילט דעם קריג און האט נישט איצט געניג ארט. ווי אזוי זאל מען צוריק בעקומען די פערלוירענע אנגעוואוירע געביטען? דורך שאפען א קראפט. ווי אזוי זאל מען שאפען די קראפט? דורך רייניגען די ראסע, ווי אזוי זאל מען אפהיטען די ריינקייט פון דער ראסע? דורך בעזייטיגען די יודען. „די נאציאנאל סאציאליסטישע בעוועגונג דארף שטענ־דיג געדענקען, אז מיר, אלס די ווערטער פון דער העכסטער מענשליכקייט פון דער ערד, האבען אויך די העכסטע פליכטען. היטלערס „העכסטע מענשליכ־קייט" שרייט „ווער וואלען זיין וואפען"! דאס דאזיגע ווארט מוז ווערען אזוי אונאויפהערליך איבערחזרן, געשריבען און געצייכענט אויף אלע פלויטען און מויערען, ביז דאס קלענסטע יונגעל־טשיגע זאל זיך אויסלערנען היים צו האוועגען:

„אלמעכטיגער גאט, טו בענשען די וואפען, וואס וועט אמאל זיין אונזער, די אזוי בעטעטיג, ווי בלוט שטענדיג געווען, זיי א שופט, צי מיר טער־דיגען זיך אוין פרייהייט, בעיש, גיב זיין ברכה אויף אונזער קאמף!"

פון דער דאזיגער תפילה וואלט מען געדארפט דעריגען, אז דייטשלאנד איז נישט פריי. וואס נעהלט זיי צו פרייהייט? וואפען! צו וואס דארפען זיי די וואפען? „מען דארף געדענקען" — זאגט היטלער — אז די פראגע פון אבנעמען צוריק די פערלוי־רענע טיילען פון לאנד איז שטענדיג געווען די פרא־גע פון צוריקגעווינען די פאליטישע מאכט און די אונאפהענגיגקייט פון פאטערלאנד"...

וואסערע פערלוירענע לענדער וויל עס היטלער צוריק אריינגלידערען אין פאטערלאנד?.. די נאציאנאל־סאציאליסטישע אויגען זענען קודם־כל געווענ־דעט אין דער ריכטונג פון פוילען. און דערפאר פאדערט היטלער וואפען און מאכט, דערווייל איבער ער זיך אויף די יודען.

* * *

„דער דייטשער נאציאנאליזם קעמפט פאר דער מאכט איבער דער ערד". דאס הייסט איבער דעם וערד — באלעם, אזוי שרייבט מעלער־וואן־דען־ברוק, וועלכער דריקט אויס פראכטיגע צו אידעאלע אין זיין דיקען בוך... עס זענען שוין געווען אזעלכע ממשלות, וועלכע האבען ארומגענומען די גאנצע וועלט. א שטייגער די הערשאפט פון די רוימער. אבער די רוימער פלעגען בעהמען שטייערען, איבער־פיהרען זייער אדמיניסטראציע און זיך נישט ארייג־מישען אין דער קולטור פון געגעבענעם פאלק... וועגען דער ענגלישער מלוכה זאגט מען אויך, אז זי הערשט איבער א העלפט פון דער וועלט. אבער אויך די מלוכה בעגנוגעט זיך מיט אדמיניסטראציע. אין דער פרעמדער קולטור מישט זי זיך נישט אריין. ביסמא אינדוס, אנ'אראבער, א אירלענדער אדער א פראנצויז, אל־רייט; בעציה זיך מיט א בשונג צום ענגלישען געוועץ, אבער אויסער דעם טו זיך, וואס דו ווילסט.

דאס איז „גראבער מאטעריאליזם" פון א נידריגער, פערייודישטער, פעגעטערטער, פערשמוצטער ראסע. דער דייטשער אידעאליזם האנדעלט אנ־דערש: דראס, וואס עס האט ערארבערט מיט געוואלט די דייטשע שווערד, דאס איז דייטשע ערד און געהערט צו דייטשלאנד, אבער א בירגער פון דער דייטשער מלוכה קאן זיין בלויז א דייטש. דער פא־ראגראף 4 פון דער נאציאנאל־סאציאליסטישען פרא־גראם זאגט קלאר און בולט: „א בירגער פון דער מלוכה קאן זיין בלויז א פאלקסגענאסע. א פאלקס־גענאסע קאן זיין נאר דער, וועלכער געהערט צום דייטשען בלוט"... פאראגראף 5 זאגט: „ווער עס איז נישט קיין בירגער פון דער מלוכה, דער קאן וואוינען אין דייטשלאנד בלויז אלס גאסט און זיין אונטער־געווארפען די געזעצען וועגען אויסלענדער". אט דאס איז דער דייטשער אידעאליזם. ווען עס וואלטען ערפיהלט געווארען די חלומות פון די היטלעראוו

(ווייטער זעה 9־טע זייט)

ערשטע נישט געלונגענע ליבע
פון באַראָן העניי ראָטשילד
עפּיזאָד פון באַראָן ראָטשילד'ס ליבע־לעבען, וואָס ער האָט אַליין בעשריבען אין זיין אויטאָביאָגראַפיע

דער 17־יאָהריגער באַראָן העניי ראָטשילד, האָט געהאַט אַ סענסאַציאָנעלע ליבעס־אַוואַנטורע און נישט מיט אַבי־וועמען, נאָר מיט דער וועלט בעריהמטער זינגערין נעללי מעלבאַ, וועלכע איז נאָך דעמאָלט געווען זעהר יונג און האָט געהאַט דעם גרעסטען צויבער פאַר מענער.

דער „ראָמאַן" וואָס דער יונגער ראָטשילד האָט געהאַט מיט איר דער רייצענדער זינגערין, פאַר וועלכער אַ גאַנצע וועלט איז שפּעטער געפאַלען צו די פֿיס, איז ווירקליך זעהר אַ שפּאַנענדער. די דאָזיגע וואונדערבאַרע זינגערין נעללי מעלבאַ, איז מיט אַ צייט צוריק געשטאָרבען אין מעלבורן, און פאַר איהר האָבען זיך קעניגען געבוקט און די בע־ריהמטסטע מענער אין דער וועלט האָבען געזוכט איהר ליבע? דער יונגער באַראָן העניי דע ראָט־שילד איז געווען איינער פון איהרע ערשטע געליב־טע, און זיין הייסער „ראָמאַן" מיט איהר איז געווען גאַר אַ טשעקאַווער.

איינמאָל, אין אַ פרייען טאָג פון שול, איז אַריינגעקומען די פריילין אידאַ, צו דעם יונגען באַראָן אין צימער און איהם געזאָגט, אַז די באַראָ־נין האָט בעשלאָסען צו שיקען די קינדער נאָכמיטאָג אויף אַ קאָנצערט.. זיי האָבען געדאַרפט פאָהרען זאַלבעפערט צו דעם קאָנצערט: דער יונגער באַראָן מיט זיין שוועסטער, די פריילין אידאַ און די טאָכ־טער פון זייער לעהרער פון יודישער רעליגיע, די פריילין אידאַ האָט געדאַרפט היטען די „קינ־דער".

דער קאָנצערט איז געווען פאַר אַ צוועק, עס זיינען אויפגעטראָטען בעקאַנטע קינסטלער, פרי־העד האָט געשפּילט אַן אָרקעסטער. דערנאָך איז אַרויסגעטראָטען אַ יונגע, רייצענדע זינגערין... דער באַראָן שרייבט, אַז ער האָט ביז דאַן נאָך קיינמאָל נישט געוואוסט פון אַזאַ וואַרים, אויפרי־צענד געפיהל, ווי ווען ער האָט געזעהען די יונגע זינגערין. ער האָט נישט אַראָפּגעלאָזט קיין אויג פון איהר די גאַנצע צייט, וואָס זי האָט געזונגען. אַ קאַלטער שווייס האָט בעגאָסען זיין שטערן. ער איז אינגאַנצען אויפגעציטערט געוואָרען. דאָס האַרץ האָט איהם געקלאַפּט פון עפּעס אַ מאָדנער פרייד און גליקסטונג, וואָס ער האָט ביז דעמאָלט נישט גע־פיהלט... און איז געווען אַזוי שעהן און רייצענד, די יונגע זינגערין מיט איהרע בלאָנדע האָר, בלויע אויגען און וואונדערבאַרע טאַליע, אָנגעטון אין אַ שעהן ראָזע קליידעל... ער איז געווען בע־צויבערט, און ווען זי האָט געענדיגט איהר נומער האָט ער נישט אויפגעהערט צו טראַכטען וועגען איהר און געבעטען טיף אין האַרצען: זאָל זי נאָך אַמאָל זיך בעווייזען, זאָל ער זי נאָכאַמאָל אָנקו־קען....

ער האָט זיך נישט געקאָנט בערוהיגען די גאַנצע צייט וואָס דער קאָנצערט האָט געדויערט און עס זיינען אויפגעטראָטען אַנדערע אַרטיסטען, נישט נאָר האָט ער געוואָלט שליסען קאָנטשאַפט מיט איהר, זיין באַקענט מיט איהר, צו איהר שרייבען, איהר שיקען בלומען און אפשר נאָך אַ בריליאַנט...

אָבער, — שרייבט דער באַראָן — ער האָט דעמאָלט נישט געהאַט קיין איין סענט אין קע־שענע. די הונדערט פראַנק וואָס די מאַמע פלעגט איהם געבען יעדען מאָנאַט זיינען שוין לאַנג אַוועק געגאַנגען אויף קויפען בריף פון די בעריהמטע מענער, וואָס ער האָט געזאַמעלט ער האָט איצט אַפילו נישט געהאַט קיין געלט אויף צו קויפען אַ רויז פאַר דער זינגערין און ביי וועמען צו באָר־גען האָט ער אויך נישט געהאַט. דער יונגער ראָט־שילד איז געווען פערצווייפעלט,. פון אַלע ראָט־שילדס רייכטימער האָט ער נישט געהאַט קיין גראָ־שען אין טאַש צו קענען בעפרידיגען אַ זיס פערגע־ניגען. ער האָט אַפילו נישט געוואוסט ווי די יונגע קינסטלערין הייסט. ער האָט קיין פראָגראַם פון קאָנצערט נישט געהאַט און צו קויפען אַ פראָגראַם האָט ער נישט געהאַט פאַר וואָס. ער האָט זיך קוים איינגעבעטען ביי דער פריילין אידאַ, זי זאָל איהם לאָזען אַרויסגעהן אויף אַ פּאָר מינוט. ער איז גיך אַרויס, געבאָרגט זיך ביי איינעם אַ פראָגראַם און גיך איבערגעלייענט. ער האָט זיך דערוואוסט אַז די יונגע שעהנע זינגערין וועלכע איז איהם אַזוי איינגעבאַקען געוואָרען אין האַרצען, הייסט נעללי מעלבאַ, אָבער ווי אַזוי דערוויסט מען זיך איהר אַד־רעס, וואו זי וואוינט אין פּאַריז, ער זאָל איהר קע־נען שרייבען, ער זאָל איהר קאָנען פּאַרלייגען זיין ליבע?...

דער יונגער ראָטשילד האָט נישט אויפגע־הערט צו טראַכטען וועגען דעם אַ גאַנצען טאָג און גאַנצע נאַכט, נאָך דעם קאָנצערט, ער האָט די נאַכט נישט געקאָנט איינשלאָפען. פון זיינע אויגען האָט זיך נישט אָפּגעטון דאָס בילד פון דער שעה־נער זינגערין, צו וועלכער ער האָט דערפיהלט אַ שטאַרקע, טיפע גליסטונג,... אָבער ווי אַזוי קאָן ער זי ווייטער זעהן?

צומאָרגענס אין שול, איז מיט איהם געשעהן אַ נס, זיינער אַ חבר, אַ שילער איז צו איהם צו־געגאַנגען און איהם געזאָגט, אַז אויך ער איז געזע־סען געווען אויף דעם קאָנצערט און בעוואונדערט די יונגע זינגערין. זיין פאָטער, — האָט דער שי־לער ווייטער דערצעהלט — איז גוט בעפריינדעט מיט דער זינגערין, ער איז ביי איהר צוויי מאָל גע־ווען אין איהרע רייכע סאַלאָנען אין „האָטעל קאָנ־טינענטאַל".

דער יונגער באַראָן האָט זיך דערפרעהט, ווי נאָך קיינמאָל נישט אין זיין לעבען. ער האָט שוין געהאַט דעם אַדרעס פון זיין האַרצענסגעליבטער, פון דער שעהנער זינגערין! און נאָכמיטאָג האָט ער זיך פערשלאָסען אין זיין צימער און זיך אַוועקגע־זעצט שרייבען צו איהר אַ ליבעס־בריף. דריי פער־שידענע בריף האָט ער צו איהר אָנגעשריבען, און ער האָט זיך נאָך נישט געקענט ענטשליסען וועלכען בריף ער זאָל אַוועקשיקען. ער האָט אויך נישט געוואָלט איהר שיקען נאָר אַ בריף אַליין — ער האָט געוואָלט בייליגען אַ טייערען געשאַנק, און טאָקע אַ בריליאַנט. ער האָט דערויף געהאַט אַ זעלטענעם פּלאַן; זיין באָבע די באַראָנין נאַאָ אַניעל דע ראָטשילד, האָט איהם צוגעזאָגט צו געבען איהם אַ מתנה אַ בריליאַנטעל רינגעל צו זיין געבורטס־טאָג. די באַראָנין האָט אויך געזאָגט דעם יונגען העניי דע ראָטשילד, ער זאָל צופאָהרען צו איהר שטענדיגען בריליאַנטען־הענדלער, ביי וועלכען זי קויפט איהר צירונג, און זיך ביי איהם אָפּקלייבען אַ רינגעל — זי וועט שוין בעצאָהלען. האָט דער יונגער העניי ראָטשילד גערעכענט ביי דער געלע־גענהייט אַראָפּצוכאַפּען אויך אַ בריליאַנט פאַר זיין געליבטער, פאַר דער שעהנער זינגערין נעללי מעלבאַ...

אַזוי האָט ער טאַקע געטון:

אין אָוענד האָט ער זיך פערשלאָסען אין זיין צימער, גענומען לייענען די דריי ליבעס־בריף, וואָס ער האָט שוין געהאַט צוגעגרייט, און האָט זיך גע־וואָלט צוגרייטען צו זיין אַוואַנטורע מיט דער זינגע־רין נעללי מעלבאַ. צו זיין ערשטען „ראָמאַן", אָ־בער טראַכטענדיג אַזוי האָט ער זיך דערשראָקען. ער האָט מורא בעקומען פאַר דער אַוואַנטורע און וואָס וועט שוין זיין אַז ער וועט אָפּשיקען דעם ליבעס־בריף, מיט דער מתנה, דאָס בריליאַנטענע רינגעל? וועט ער קאָנען ווייטער פיהרען זיין ראָמאַן? וועט מען איהם נישט כאַפּען אין דער היים ביי זיין גע־היימער פערבאָטענער ליבע? און וועט די זינגערין זיך נישט אויסלאַכען אינגאַנצען פון זיין „ליבע"?

אַזוי האָט זיך דער יונגער באַראָן געוואַקעלט אַ פּאָר טעג, מורא געהאַט ביז ער האָט בעשלאָסען צו דערשטיקען אינגאַנצען זיינע געפיהלען, און זיך נעהמען צוריק צום לערנען מיט אַ רוהיגען קאָפּ, ער האָט זיך געשראָקען פאַר זיין ערשטער ליבע...

אָבער דערמיט האָט זיך דער ראָמאַן פון באַ־ראָן העניי ראָטשילד מיט דער בעריהמטער זינ־גערין, נעללי מעלבאַ, נאָך נישט פערענדיגט, עס זיינען פערביי לאַנגע יאָהרען, אין דרייסיג יאָהר אַרום איינמאָל ביי זיין דוויר אַלפרעד ראָטשילד אין לאָנ־דאָן האָט באַראָן העניי ראָטשילד געטראָפען אַ דאַ־מע מיט בלאָנדע האָר, מיט אַ שמייכלענדיג געזיכט, וועלכע האָט שוין אָבער אויסגעזעהען צו זיין אין די פופציגער יאָהרען, ווען מען האָט איהם פאָרגע־שטעלט די דאַמע, איז דער באַראָן אַביסעל אויפ־געציטערט געוואָרען — דאָס איז געווען זיין ער־שטע ליבע, די וועלט־בעריהמטע זינגערין נעללי מעלבאַ, דער באַראָן האָט זיך מיט איהר פאַנאַנדער געשמועסט און האָט איהר דערצעהלט זיין אַמאָ־ליגע אַוואַנטורע, מיט דעם ליבעס־בריף און מיט דעם בריליאַנטענעם רינגעל, וואָס ער האָט געהאַט פאַר איהר צוגעגרייט, די זינגערין האָט זיך צעשמיי־כעלט און אויסשטרעקענדיג צו איהם איהר האַנט האָט זי געזאָגט גאַנץ איינפאַך: „גיט איצט!"... דער באַראָן האָט אויך קורץ געענטפערט: „גוט, טייערע מאַדאַם". אין צומאָרגענס האָט ער איהר געשיקט אַ בריליאַנטען רינגעל, אַזאַ ענהליכעס ווי ער האָט געהאַט צוגעגרייט פאַר איהר מיט דרייסיג יאָהר צו־ריק, ווען ער האָט זיך צעפלאַקערט צו איהר מיט זיין ערשטער ליבע...

אַזוי האָט זיך אָנגעהויבען און אַזוי האָט זיך געענדיגט דער ערשטער ריהרענדער ליבע־ראָמאַן פון באַראָן העניי דע ראָטשילד...

א. יאַקובאָוויטש.

די וועלט־קאָנפערענץ פון אַלגעמיינע ציוניסטען

פּראַג, (יט"א). דאָ איז געעפענט געוואָרען די צווייטע וועלט־קאָנפערענץ פון אַלגעמיינע ציוניסטען. עס בעטייליגען זיך אין איהר דעלעגאַטען פון דער גאַנצער וועלט.

די עפענונגס־רעדע האָט געהאַלטען ד"ר שוואַרצבאַרד. דערביי איז געקומען צו אַ קליינעם אינצידענט. ווען ד"ר שוואַרצבאַרד האָט אָנגעהויבען רעדען יודיש, האָבען זיך געהערט אויסרופען, ער זאָל רעדען העברעאיש. ד"ר שוואַרצבאַרד האָט דאַן געגעבען דאָס וואָרט ה' מאָסינזאָהן פון א"י, וועלכער האָט געהאַלטען אַ קורצע איינלייטונגס־רעדע אין העברעאיש און דאַן האָט ד"ר שוואַרצ־באַרד פערענדיגט זיין רעדע אין יודיש ביי אַ פולשטענדיגער רוהע.

עס זיינען אַרויסגעטרעטען איינינע רעדנער, וועלכע האָבען צוו. אַנד. פאָרמולירט פאָלגענדע פאָדערונגען: דער פעלקער־בונד זאָל אין הסכם מיט'ן מאַנדאַט מעגליך מאַכען אַ זאָפאָרטיגע סיס־טעמאַטישע פערווירקליכונג פון א"י אויפבוי און העלפען איבערקומען די ווירטשאַפטליכע קאַטאַ־סטראָפע און פערפאָלגונגען פון יודען אין פערשי־דענע לענדער. אָפּשאַפונג פון די עליה־בעגרענצונ־גען, איבערגעבען די עליה אין דער קאָמפּעטענץ פון דער אגענץ, ערמעגליכען די קאָלאָניזאַציע אין עבר־הירדן. אין די בעציהונגען צווישען יודען און אַראַבער שאַפען אַ קאָנקרעטע פערשטענדיגונג און איינקלאַנג מיט די לעבענס־אינטערעסען פון דער ציוניסטישער בעוועגונג.

אַ הזכרה־רעדע צום אָנדענק פון טראַגיש־אומגעקומענעם ד"ר אַרלאָזאָראָוו האָט געהאַלטען ד"ר שוואַרצבאַרד. דער אָנדענק פון אַרלאָזאָראָוו'ן איז בעעהרט געוואָרען מיט'ן אויפשטעהן פון די ערטער און 2 מינוט שווייגען.

די קאָנפערענץ האָט געוועהלט אַ פּרעזידיום אין וועלכען עס זיינען אַריין: אַב. גאָלדבערג, מיס גרינבערג („הדסה" — אַמעריקא), הרב גאָלד־בלום (לאָנדאָן), מאָסינזאָן (ארץ־ישראל), ד"ר רופּ־אייזען (טשעכאָסלאָוואַקיי), ד"ר שמאָראַק (לעמבערג) און סופראָסקי (ארץ־ישראל).

יודישע גרושים אין דער געשיכטע
יודען אין נירענבערג

פון חיים שוים

אַרויסגעטריבען און צוריקגערופען — דאָס איז דער גורל פון יודישע פאָלק צווישען די פעלקער. האָט מען געדאַרפט יודען, האָט מען געשיקט נאָך איהם. האָט מען איהם נישט געוואָלט, האָט מען איהם אַרויסגעטריבען. האָט מען איהם ווידער גע־דאַרפט — האָט מען איהם ווידער צוריקגערופען.

איהר לייענט איצט פון דעם פּאָגראָם אויף יודען אין דער אַלטער דייטשער שטאָט נירעמבערג. נאַציס האָבען געפיהרט איבער די גאַסען דריי הונדערט פון די פיינסטע יודען אין שטאָט, זיי געשפּיגען אין פנים אַריין און געבריקעט מיט די פיס, און זיי דערנאָך איינגעשפּאַרט אין געפענגעניש.

וואונדערט מען זיך: ווי אַזוי האָט דאָס גע־קאָנט פּאַסירען אין אַזאַ שטאָט, ווי נירעמבערג, אין ציוויליזירט לאַנד, און אין דער היינטיגער צייט?

אָבער אַז איהר לייענט די געשיכטע פון די יודען אין נירעמבערג, הערט איהר זיך אויף צו וואונדערען. דעמאָלט הויבט איהר אָן צו פערשטעהן ווי אַזוי דאָס אַלץ האָט געקאָנט פּאַסירען.

וואָרים עס איז טאַקע אמת, אַז יודען האָבען געלעבט אין נירעמבערג אַזוי לאַנג ווי די דייטשען, נאָך איז עס עפּעס מעהר ווי הונדערט יאָהר, ווי מען האָט צוערשט דערלויבט יודען, איינצעלנע יודען, זיך אַריינצוקלייבען זיך אין נירעמבערג. און עס איז ערשט אַכציג יאָהר, ווי די גוטע שטאָט נירעמ־בערג האָט דערלויבט דעם ביסעל יודען, וואָס האָ־בען אין איהר געלעבט, צו דאַוונען ימים נוראים מיט אַ מנין, אָבער מיט דעם בעדינג, אַז זיי זאָ־לען דאַוונען אין דער שטיל. דאָס דאַוונען זייערס זאָל זיך, חלילה נישט דערהערען אין דרויסען.

די זיידעס פון די היינטיגע נאַציס האָבען קוים געפּועל'ט ביי זיך אַריינצולאָזען יודען צוריק אין זייער שטאָט. די זיידעס האָבען געגעבען די דער־לויבניש, זענען געקומען די אייניקלען און חרטה געהאַט.

דריי הונדערט און פופציג יאָהר האָט נירעמ־בערג געלעבט אָהן יודען. ווי קומט עס? ווייל זיבען יאָהר נאָך דעם ווי שפּאַניע האָט אַרויסגעטריבען איהרע יודען, האָט דייטשאַט נירעמבערג אַרויסגע־טריבען איהרע יודען אויך.

די שטאָט אַליין האָט נישט געהאַט דאָס רעכט אַרויסצוטרייבען די יודען. דערויף האָט זי געמוזט קריגען אַ דערלויבניש פון דייטשען קייזער; אָבער דער דייטשער קייזער האָט זיך שטאַרק נישט גע־לאָזט בעטען.

אמת, דער קייזער פלעגט צו די יודען נישט צולייגען. ער האָט געהאַט גענוג זיי געשאָדעט די הויט אין שטייערען; אָבער צו זייער אַרויסטרייבען האָט ער אויך גאַרנישט געדאַרפט דערלייגען. פער־קעהרט, ער האָט אין דעם היבש פערדינט.

ער האָט אָנגעמאַכט מיט דער שטאָט, אַז דער גאַנצער פערמעגען פון די אַרויסגעטריבענע יודען זאָל געהערען צו איהם, צום קייזער הייסט עס. און אַז די שטאָט זאָל עס אָפּקויפען פון איהם פאַר אַכט טויזענט גולדען.

האָט דער קייזער מאַקסימיליאַן געהאַט אַכט טויזענט גולדען און נירעמבערג איז בעפרייט געוואָ־רען פון יודען.

וואָס האָט נירעמבערג דעמאָלט געהאַט צו איהרע יודען?

דער אָפיציעלער תירוץ איז געווען: די יודען פערמעהרען זיך צופיל; זיי מאַכען צופיל געלט; זיי פיהרען זיך אויף מיטשעדה, און אַ חוץ דעם לאַ־כען זיי נאָך אָפּ פון דער קריסטליכער רעליגיע און מאַכען חוזק פון די קריסטען.

דער אמת איז געווען, אַז די גאַנצע העזות איז בעשטאַנען אין דעם, וואָס זיי האָבען פּראָטעסטירט געגען די גזירות אויף יודען אין דער נייער קאָנסטי־טוציע פון דער שטאָט, און זייער אָפּלאַכען פון דער קריסטליכער אמונה איז בעשטאַנען אין דעם, וואָס זיי האָבען זיך נישט געלאָזט אָפּשמד'ען.

אַ שוואַרצער גלח, מיט'ן נאָמען שוואַרץ, האָט געהאַלטען אין איין פּרעדיגען צו די יודען און זיי בעווייזען שוואַרץ אויף ווייס, אַז יעזוס איז געווען דער משיח, און די יודען האָבען געהאַט די חוצפה זיך אויסצולאַכען פון דעם פּזמון.

נישט איין יוד האָט זיך דעמאָלט געשמד'ט אין נירעמבערג, נישט צוליב די דרשות פון גלח און נישט צוליב דעם גירוש, וואָס מען האָט זיי אַרויסגעטריבען. ווען האָבען זיך יודען אין נירעמ־בערג יאָ געשמד'ט? ערשט מיט עטליכע צעהנדליג יאָהר צוריק, ווען זיי האָבען שוין גענאָסען אַלע רעכט און פּריווילעגיעס, ווי די דייטשען; דעמאָלט האָבען זיך אָפּגעוואָרפען משומדים ביי די נירעמבערגער יודען.

מיט אַן ערך 450 יאָהר צוריק, האָט מען די יודען אַרויסגעלאָזט פון נירעמבערג מענשליכער ווי מען בעהאַנדעלט זיי היינט־צו־טאָג.

ערשטענס, האָט מען זיי געגעבען דריי חדשים צייט צו שליסען זייערע געשעפטען. אמת, דער צוועק איז דאָ געווען גיכער אין די אינטערעסען פון די גוים, ווי פון די יודען.. די גוים האָבען גע־האַט פערמשכנ'ט זאַכען ביי יודען, האָבען זיי געדאַרפט האָבען צייט אויסצוקויפען זייערע משכנות. אָבער דאָס האָט אויך געהאָלפען די יודען, און ווינציגסטענס האָט מען זיי דערלויבט אַרויסצו־פאָהרען פון לאַנד מיט זייער געלט.

מען האָט זיי נאָך געגעבען מיליטערישען שוץ, כדי דער אויפגעהעצטער המון זאָל זיי נישט בעפ־אַלען, ווי די נאַציס בעפאַלען יודען היינט־צו־טאָג אין דערזעלבער שטאָט.

ס'איז אַפילו געווען אַ געזעץ צו אַרעסטירען יעדען יודען, וואָס וועט צוריקקומען אין שטאָט; אָבער אַז די שטאָט האָט גענומען אָפּשטאַרבען, האָט מען זיך נישט געשעהמט און די יודען צו־ריקגערופען.

אָבער דאָס איז נישט די גאַנצע געשיכטע פון יודען אין נירעמבערג, וואָס איז פול מיט פיין און לייד. ערגערס און ווילדערס נאָך האָט פּאַסירט.

אומגעפעהר הונדערט און פופציג יאָהר איי־דער מען האָט די יודען אַרויסגעטריבען פון נירעמ־בערג, האָט מען זיי צונויפגעטריבען אויף איין פּלאַץ און זיי אַלעמען פערברענט לעבעדיגערהייט.

דאָס איז געווען פונקט איינמיטען פערצעהנטען יאָהרהונדערט ווען די שוואַרצע מגפה האָט גע־בושעוועט איבער דער וועלט. האָט מען געמאַכט אַ בלבול אויף יודען, אַז זיי פערגיפטען די ברונ־נער, און דערפון פערשפּרייט זיך עס די פּעסט. היינט זאָגען די דייטשען, אַז די יודען פערגיפטען דעם דייטשען גייסט. דעמאָלט אָבער האָט מען עס געמאַכט פּשוט'ער און פערשטענדליכער און אָנ־געריעט דאָס פאָלק, אַז יודען פערגיפטען די ברונ־נער.

די הויפּטזאַך אָבער איז געווען, וואָס יודען זיינען דעמאָלט געווען די געלט־לייהער, די קרעדי־טאָרען. צו האַנטוועריק און אַנדערע מסחרים האָט מען זיי נישט צוגעלאָזען, האָבען זיי געמוזט האַנד־לען מיט געלט. האָבען די קריסטען אין אַ סך לענדער פון אייראָפּע געמאַכט אַ סאָציאַלע רעוואָ־לוציע אויף אַ מיטעלאַלטערליך־באַרבאַרישען אופן, אַ סאָציאַלע רעוואָלוציע אויסשליסליך געגען יו־דען. מען האָט פערברענט די יודען און אָפּגעווישט די חובות, וואָס מ'איז זיי שולדיג געווען. אין ערגעץ אָבער זיינען נישט געווען אַזוי שוידערליך די הריגות אויף יודען, ווי אין דייטשלאַנד. „יודען־בראַנד" האָבען די דייטשען עס גערופען. צווישען די דייט־שע שטעט, וואו מ'האָט, דעמאָלט פערברענט די יודען, איז אויך נירעמבערג געווען.

פונדעסטוועגען האָט גאָר נישט לאַנג געדויערט, האָט מען ווידער געלאָזט די יודען זיך בעזעצען אין נירעמבערג. וואָרים די שטאָט האָט אָנגעהויבען געהען אויף קראַפּ, און אין די הויכע קרייזען האָט מען איינגעזעהן, אַז עס ליגט אין די אינטערעסען פון די קריסטען אויפצונעמען ווידער יודען. אָבער 150 יאָהר שפּעטער איז נישט געלעגען אין די קריסטליכע אינטערעסען צו האָבען יודען — האָט מען זיי אַרויסגעטריבען.

דאָס איז נישט די גאַנצע טרויעריגע געשיכטע פון די יודען אין נירעמבערג. עס זיינען פאָרגעקומען אַנדערע בלבולים און בלוט־פערגיסונגען. אָבער דאָס איז גענוג, כדי אַרויסצופיהרען דעם געדאַנק, מיט וועלכען מיר האָבען אָנגעהויבען דעם אַרטיקעל.

האנדווערקעריי און האנדעל

אויף דער וואך!

ראס לערן-יונגעל אלס צוקונפטי-גער בעל-מלאכה

דעם 20-טען ד.ח. האט זיך אנגעהויבען דאס שול-יאהר פאר לערן-יונגלעך. די פרייע צעכען האבען ביז - יעצט נישט געגעבען פארן בעל-מלאכה דאס, וואס ער האט פון זיי דערווארט. דער בעל-מלאכה האט ביז'ן היינטיגען טאג זיך נישט פערטראכט, אז מען דארף שטעהן אויף דער וואך צו-צוגרייטען א צוקונפטיגען געהעריגען בעל-מלאכה.

איך וויל זיך אפשטעלען אויף דער יעצט אזוי וויכטיגער פראגע פון דער דערגענצונגס-שולע פאר לערן-יונגלעך. מיטן ענטשטעהן פון נייעם צע-כען-געזעץ, איז דאס גאנצע האנדווערקערטום גע-שטעלט געווארען אונטער א גרויסען פראגע-צייכען.

ערגער זעהט אבער אויס די פראגע בנוגע די צוקונפטיגע לערן-יונגלעך, בנוגע די, וועלכע שטע-לען מיט זיך פאר דאס אונטערוואקסענדע האנד-ווערקערטום. די יעצט פערהאנענע זעלבסטשטענ-דיגע האנדווערקער, זענען נאך א שווערען קאמף מיט די פאראגראפען פון געזעץ פארלויפיג גערא-טעוועט געווארען, א דאנק דעם, וואס יעדער איי-נער האט זיך פערווארגט מיט אלע פארמאליטעטען לויט'ן געזעץ און זיי קענען ווייטער ערנעהרען זייערע פאמיליעס פון אייגענער אויסגעהארעוועטער ארבייט. דאגעגען דאס יעצטיגע לערן-יונגעל, וועל-כעס דארף זיין אונזער צוקונפטיגער בעל-מלאכה, שטעהט פאר א זעהר שווערער אויפגאבע צו קענען זיך אין לעבען דערשלאגען צו א זעלבסטשטענדיגןווארשטאט.

ער מוז קודם-כל בעזיצען גרינדליך די פוי-לישע שפראך אין ווארט און שריפט, מוז האבען בעענדיגט די דערגענצונגס-שולע, מוז האבען גע-שלאסען מיט'ן מייסטער דורכ'ן צעך א קאנטראקט (אבמאך) בעזיצען א געזונדהייטס-בעשייניגונג פון א דאקטאר און מוזקאם קענען דאס פאך טעארע-טיש און פראקטיש.

די פערגאנגענהייט ביז היינט האט אונז בא-וויזען, אז דער מייסטער, וואס נעהמט צו א לערן-יונגעל צו דער ארבייט אויף 3 יאהר (יעצט דריי און א האלב), וואס טראגט פאר איהם די פולע פעראנטווארטליכקייט, לויט'ן געזעץ, איהם אויסצו-בילדען אלס קוואליפיצירטען בעל-מלאכה איז ווייט פון צו ערפולען זיינע אויפגאבען. דער מייסטער לעגט ווייניג אכט אויף זיין לערן-יונגעל, אז ער זאל רעגעלמעסיג בעזוכען די שולע; קאנטראקטען מיט די לערן-יונגלעך, וואס איז דער איינציגער דאקומענט, אז אזעלכער האט געענדיגט זיין לעהרע, ווערען ווייניג געשלאסען א. ד. גל.

אין א גאנץ סך שטעדט אין פוילען, וואו עס עקזיסטירט א גרויסע האנדווערקער-מאסע, זע-נען קיין שולען פאר לערן-יונגלעך לגמרי נישטא, שליסען א קאנטראקט איז א נייעס. מען קען נעמען די פעדער אין דער האנד אריין און אין פערלויף פון א פאר מינוט וועט די סטאטיסטיק בעווייזען, אז אין דער צוקונפט וועט מיט די פארגעזעהענע פארשריפטען פון געזעץ, כמעט קיין איין יודישער בעל-מלאכה נישט צוקומען.

אנדערש זעהט די פראגע אויס ביי די פוי-לישע לערן-יונגלעך. זיי בעקומען פון דער רעגי-רונג די נויטיגע סובסידיעס, די פוילישע שפראך איז פאר זיי לייכטער, ווייל דאס איז זייער מוטער שפראך א. ד. גל. דאס ווארט צעך איז דעריבער פאר זיי א הייליגטום.

עס ליגט אלזא דער חוב, הן אויפן מייסטער, הן אויפן לערן-יונגעל, וועלכע זענען לויטן געזעץ צווישען זיך ענג פערבינדען, נארמאל צו בעזוכען די שולען, שליסען קאנטראקטען א. ז. וו., כדי אין דער צוקונפט נישט אנצוטרעפען אויף קיין שטרא-פען לויטן ארט. 26 פון געזעץ און בעיקר צו ער-מעגליכען די ערציהונג פון א קוואליפיצירטען בעל מלאכה ווי עס פאדערט דאס געזעץ.

אבא ווינער

פערשטארקען די באיקאט-אקציע
געגען היטלעריסטישע דייטשלאנד

ווענדונג צו די יודישע האנדווערקער

ווארשא, (י.ט.א.) דער צענטראלער קא-מיטעט פאר דער אנטי-היטלעריסטישער ווירטשאפט-ליכער אקציע האט פערעפענטליכט פאלגענדע ווענדונג צו אלע יודישע בעלי-מלאכות אין פוילען.

פון היטלערישען דייטשלאנד קומען כסדר אן שרעקליכע ידיעות. עס ווערט דארט לגבי אונ-זערע שוצלאזע ברודער אנגעווענדעט דער ווילדעסטער טעראר. מען שטויסט זיי ארויס פון אלע האנדעלס-צווייגען און ארבייטס-פאזיציעס, מען פערטרייבט זיי פון די שטעט, וואו זיי וואוינען שוין דורות-לאנג. יודען זענען אין איצטיגען דייטשלאנד רעכטלאז, זייער לעבען, האב און גוטס איז הפקר. די צעווילדעוועטע שטורמיסטען שטרע-בען אזוי ארום די יודישע בעפעלקערונג אויסצו-הונגערען און צו פערפייניגען. דערצו ווערען נאך די דאזיגע שוידערליכע מעשים אפנעטון אונפער-שעהמט, אפען און פריי לעיני-השמש.

דאס יודענטום פון דער גארער וועלט, ווע-רענדיג אויפגעטרייסעלט פון דעם אומגליק, וואס האט געטראפען אונזערע ברודער אין דייטשלאנד, האט אנערקענט, אז עס איז א הייליגער חוב פון דער יודישער זייט צו געבען דעם היטלעריסטי-שען דייטשלאנד א געהעריגען ווידערשטאנד. אלס איינציג ווירקזאם מיטעל איז דעריבער אנערקענט געווארען א שטרענגער עקאנאמישער באיקאט אויף דייטשע סחורות. די מאדערנע בארבארען, וועלכע האבען מיט ציניש חוצפה אונטערגענומען בנוגע יודען א ווילדע פערוויסטונגס-אקציע, מוזען אונ-בעדינגט דערשפירען אונזער פערטיידיגונגס-קאמף.

דער יודישער בעל-מלאכה אלס פראדוקטי-ווער קלאס דארף פערשטעהן דעם געבאט פון דער שעה און מוז צולעגען זיין האנד צו אונזער גרוי-סער און פעראנטווארטליכער אקציע. דאס יודישע פאלק האט אויף זיין היסטארישען וועג מיט גרויס מוט און אויסדויער איבערגעטראגען שווערע גזרות און בלוטיגע רדיפות און שליסליך איבערגעלעבט זיינע שונאים. עס איז דעריבער צו האפען, אז מיר וועלען אויך אונזערע היינטיגע שונאים אי-בערלעבען.

דער איינציגער וועג צו בעקעמפען די היט-לעריסטישע טעמפע רשעות איז נאר א ווירטשאפט-ליכער באיקאט. קיין שום יודישער האנדווערקער טאר נישט נעמען אין זיין האנד אריין קיין דייט-שע רויה-שטאפען, פראדוקטען, אויסארבייטונגען, מכשירים, פרעפאראטען, פארבען א. ד. גל. אזוי פאדערט די יודישע סאלידאריטעט. זאל דעריבער איין בעל-מלאכה זאגען דעם צווייטען, אז קיינער זאל זיך נישט דערוועגען צוצוברעכען די יודישע אחדות! דאס יודישע פאלק שטעהט איצט אויפ'ן שייד-וועג, דער יודישער האנדווערקער מוז זיך אקטיוו בעטייליגען אין דער באיקאט-אקציע, באיקאטירענדיג דאס היטלעריסטישע דייטשלאנד דערפילען מיר אונזער עלעמענטארען חוב, ווייל אזוי ארום פערטיידיגען מיר אונזער רעכט אויף לעבען און ארבייט.

זאל די גאנצע וועלט זעהען, אז מיר זענען נישט קיין געשלאגענע שקלאפען, נאר א ג'אלט ווירדיג פאלק, וואס פערשטעהט, ווי אזוי צו פער-טיידיגען זיינע לעבענס-רעכט. דער יודישער בעל-מלאכה, מוז וויכען פון דייטשע אויסארבייטונגען!

אונטערגעשריבען:

צענטראלער קאמיטעט פאר דער אנטי-היטלעריסטישער ווירטשאפטליכער אקציע:
צענטראלער סוחרים-פעראיין,
צענטראלער קליינהענדלער-פעראיין,
צענטר. יודישער האנדווערקער-פערבאנד,
אינזשיניערען-פעראיין אין ווארשא.

אויפרוף צום יודישע סוחרטום

ווארשא (יט"א). דער צענטראלער קאמי-טעט פאר דער אנטי-היטלעריסטישער ווירטשאפט-ליכער אקציע האט פערעפענטליכט פאלגענדען אויפרוף צום יודישען סוחרטום:

פון דעם דורך היטלעריסטען רעגירטען לאנד קומען ווייטער אן שוידערליכע ידיעות וועגען די רדיפות אויף אונזערע ברידער. די היטלערישע עקסטערמינאציע-פאליטיק נעמט צו יעדע פרנסה-מעגליכקייט ביי די יודישע בירגער. די ראפינירטע גזרות געגען דער גאנצער יודישער בעפעלקערונג אין דייטשלאנד האבען זי דעגראדירט צום מצב פון שקלאפען, וועלכע עס דראהט הונגער און די תלי'נישע „גערעכטיגקייט" פון מתיסרי-דמה.

דאס יודישע סוחרטום אין פוילען, — אלס דער פאקטאר, וואס פלעגט ביי נארמאלע בעצי-הונגען מיט דייטשלאנד זיך פערנעמען מיט פער-שפרייטען דייטשע סחורות אין אונזער לאנד, — מוז אין קאמף, וועלכען דאס גאנצע יודענטום פיהרט מיט'ן היטלעריזם, שפילען א זעהר וויכ-טיגע ראל. פון דער סאלידאריטעט פון יודישען סוחרטום אויף דעם פראנט פון ווירטשאפטליכען קאמף מיט'ן היטלעריזם, הענגט אפ דער נצחון פון יושר איבער דער פערברעכערישקייט און בעסטיאליטעט פון די נייצייטיגע הונען.

צוליב דער שוידערליכער, בארבארישער פא-ליטיק, וואס ווערט דורך דער היטלער-רעגירונג ווייטער געפיהרט לגבי די יודען אין דייטשלאנד, האט דער צענטראלער קאמיטעט פאר דער אנטי-היטלעריסטישער ווירטשאפטליכער אקציע בעשלא-סען צו פערשארפען אויפ'ן געביט פון גאנצן לאנד דעם באיקאט אויף אויסארבייטונגען פון היטלער-דייטשלאנד.

די קאנסומענטען-מאסען אין אלע שיכטען פון דער יודישער געזעלשאפט וועלען אויפגעפא-דערט ווערען דורך אלע ארגאניזאציעס, וואס גע-הערען צום קאמיטעט, — פראפעסיאנעלע פעראיי-נען, געזעלשאפטליכע, אקאדעמישע, ספארט-ארגא-ניזאציעס א. אנד.— צו פערשטארקען די באיקאט-אקציע און צו פראפאגירען די לאזונגען פון אויס-מיידען סחורות, וועלכע שטאמען פון היטלער-דייטשלאנד.

מיר רופען דעריבער דאס יודישע סוחרטום אין פוילען צו פערשארפען די באיקאט-אקציע און צו א פערגרעסערטער אנשטרענגונג אין ווירט-שאפטליכען קאמף מיט'ן היטלער-דייטשלאנד.

דער צענטראלער קאמיטעט האט בעשלאסען צו פערשטארקען די קאנטראל אין אלע האנדעלס-אינדוסטריעלע אונטערנעמונגען און דריקט אויס די האפנונג, אז דאס יודישע סוחרטום אין פוילען וועט זיך צופאסען צום אפעל און ווי צום איג-טענסיווסטען צוזאמענארבייטען מיט'ן קאמיטעט אין קאמף מיטן אימפארט פון דייטשע סחורות.

מיר רופען אייך צו פערשטארקען די באיקאט-אקציע געגען היטלער-דייטשלאנד אויף אלע געבי-טען פון ווירטשאפטליכען לעבען.

צענטראלער קאמיטעט פאר דער אנטי-היט-לעריסטישער ווירטשאפטליכער, אקציע.
צענטראלער סוחרים-פעראיין
צענטראלער קליינהענדלער-פעראיין,
צענטראלער יודישער האנדווערקער-פעראיין.
אינזשיניערען-פעראייניגונג אין ווארשא.

מיט'ן פנים צו פאך-בילדונג

אין ווירטשאפטליכען לעבען פערנעהמט כמו שטענדיג אן, א בעזונדערס בעדייטענדען ארט דאס אויסארבייטען געגענשטאנדען, וואס דינען דעם מענ-שען צו בעפרידיגען זיינע בעדערפעניששען.

די קאלאסאלע ענטוויקלונג פון דער טעכניק האבען געבראכט צו דער אזוי גערופענער וויסענ-שאפטליכער ארגאניזירונג פון דער ארבייט, וואס בעדייט אן אומגעהויערע פערגרעסערונג פון דער פראדוקטיוויטעט און אן ענטשפרעכענדע פערביליגע רונג פון די אויסארבייטונגען, הערצו מוז מען אבער האבען אן ענטשפרעכענד-צוגעפאסטען מענש-ליכען מאטעריאל פון אינזשיניערען, טעכניקער און ארבייטער.

פאר דער אויסבילדונג פון ארבייטער, אין וועלכע די אינדוסטריע נויטיגט זיך, איז ביז נישט לאנג קיין ספעציעלע אנשטאלטען נישט געווען; היינט איז די זאך אנדערש; די גרויסע מאסע, וואס פיהלט אן די פערשידענע פאבריקען און האבט ווערקער-ווארשטאטען ווערט איינגעטיילט אין דריי קאטעגאריעס: שווארצע-ארבייטער, מאשינען-אר-בייטער און קוואליפיצירטע ארבייטער.

נישט אזוי איינפאך איז דאס אויסבילדען פון קוואליפיצירטע ארבייטער, צו וועלכע די פאדערונ-גען פון פראקטישע און טעארעטישע קענטנישען שטייגען מיט דער ענטוויקלונג פון דער טעכניק.

דער וועג פון א קוואליפיצירטען ארבייטער איז א פערשידענארטיגער; אין דעם צווייג פון מעטאל-אינדוסטריע, וואו עס ווערען למשל אויסגעפערטיגט פרעציזע אפאראטען אדער געצייג, זענען פערהאן ארבייטער, וואס זייער פערדינסט דערגרייכט ביז 5 גילדען א שעה (פיין-מעכאניקער).

מיט דער וויכטיגער פראגע פון צוגרייטען קווא-ליפיצירטע ארבייטער פערנעמט זיך היינט אומעטום די מלוכה, אין א גרעסערער אדער קלענערער מאס, און אויך פערשידענע געזעלשאפטליכע אינסטיטוצ-יעס, וואס גיבען זיך אפ א חשבון פון דער גרויסער בעדייטונג וואס דאס האט פאר דער ענטוויקלונג פון לאנד.

ביי אונז ווערט עס רעגולירט דורך דעם אינ-דוסטריע-געזעץ, וועלכער זעהט פאראויס צוויי וועגען פון אויסבילדען קוואליפיצירטע ארבייטער; פריוואט אין דער לעהרע ביים האנטווערקער-מאר-שטאט און אין א שולע.

דער ערשטער מין צוגרייטונג פון קוואליפיציר-טע ארבייטער פאר דער האנטווערק און אינדוסטריע האט זייער פיל פעהלערען, וואס קיין געזעץ וועט זיי נישט בעזייטיגען; דער האנטווערקער אדער פאב-ריקאנט, וואס האלט לערן-מענשען בעטראכט זיי, ווי א ביליגע ארבייטסקראפט, און עס ווערט גע-לערנט נאר אויף אזוי פיל ווי דאס איז נויטיג כדי די דאזיגע קראפט אויסצונוצען; דער פעדאגאגישער מאמענט ווערט דא אינגאנצען פערנאכלעסיגט.

כדי דיפעהלערען צו בעזייטיגען זענען געגרינ-דעט געווארען ספעציעלע לערן-אנשטאלטען פון פערשידענע פאכען, די אזוי גערופענע „האנטווער-קער-שולען" וואו די שילער בעקומען אין א סיס-טעמאטישער פארם אונטער דער אנפיהרונג פון גע-בילדעטע פעדאגאגען-טעכניקער, פלאנמעסיג, די גע-העריגע פראקטישע און טעארעטישע ידיעות וואס זענען נויטיג צום בעהערשען דעם פאך; דאס אר-גאניזירען און אויסהאלטען אזעלכע אנשטאלטען איז פערבונדען מיט זייער גרויסע אויסגאבען; די פראקטיק האט בעוויזען, אז די אבסאלווענטען פון די שולען זענען א זעהר געזוכטער עלעמענט פאר דער פאבריק און מיט דער צייט דערגרייכען זיי צו די בעסערע בעצאהלטע ארבייטספלעצער, גע-הערען צו דער אזוי גערופענער „ארבייטער-אריסטא-קראטיע".

דער בייער שול-געזעץ רוקט ארויס אויפ'ן ערשטען פלאן די פאך-שולען; פריהער פלעגט אן אבסאלווענט פון אנ'האנטווערקער-שול ווי פעהיג ער זאל נישט זיין, נישט קענען אנקומען אין קיין העכערע שול צום ווייטער בילדען זיך דאס איז איצט אפגעשאפט געווארען; עס וועלען ארגאניזירט ווע-רען טעכנישע שולען פון גימנאזיאלען און ליצעאלען טיפ וואוהין עס וועלען קענען אריבערגייען די בע-סערע אבסאלווענטען פון די האנטווערקער-שולען; ביז איצט האבען אזעלכע זייער בילדונג געקענט פארטזעצען נאר אין אויסלאנד, וואס עס האבען זיך געקענט דערלויבען בלויז פערמעגליכע.

אין דער נעץ פאכשולען, וואס ווערט אויסגע-האלטען דורך דער מלוכה און געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס איז אויך פערהאן א גרופע יודישע פאך-שולען, וואס זייער צאהל וואקסט נישט צום בעדירפען גרעסער, נאר פערקעהרט צוליב מאטער-יעלע סבות — קלענער.

פיל עלטערען וואס האבען קינדער אין עלטער פון 14 יאהר, וועלכע האבען פערענדיגט די פאלקס-שול ארער זיי בעזיצען א צייגניש פון 6 קלאסען, געפינען זיך געוויס אין פערלעגענהייט און זיי ווייסען נישט וואו די קינדער צו קירעווען; זייער ענער-גיש ווערען די עלטערען פערבעטען אפצוגעבען די קינדער אין מיטעל-שולען זיך צו לערנען ווייטער, מאכען די קינדער פאר געבילדעטע מענשען.

איך מיין, אז דא דארף מען זיין זעהר פאר-זיכטיג, כדי צו פערשפארען זיך אין דער נאהענט-סטער צוקונפט אנטוישען; די מיטעל-שול אליין פאר זיך איז נישט קיין צוועק, זי פיהרט צו די אזוי גערופענע אינטעליגענטע פראפעסיעס, וואס פער-לאנגען ספעציעלע פעהיגקייטען צו גייסטיגער אר-בייט; קיין פערזיכערונג פון מאטעריעלען ערפאלג אין לעבען איז דאס שוין היינט נישט.

ביים בעשטימען, וואס ווייטער, דארף מען זיך דעריבער רעכענען מיט די ווירקליכע פעהיגקייטען פון קינד און זיינע מעגליכקייטען, געדענקענדיג, אז דער דערפאלג אין לעבען הענגט נישט אפ פון דעם, מיט וואס מען בעשעפטיגט זיך, נאר מיט וואס פאר א בעציהונג מען פערנעהמט זיך אין לעבען צו דער אויסדערוועהלטער פראפעסיע.

פעהיגקייטען און ליבע צום פאך, אלץ איינס, צי דער וועג צו איהם פיהרט דורך דער פאלקס-שול, אדער מיטעל-שול, דארפען זיין די דעציד-רענדע מאמענטען.

מיר, יודען, דארפען אונזער יוגענט ספעציעל אנווייזען, אז מיר זענען גאנץ שוואך פערטראטען אין די שאפענדע צווייגען פון ווירטשאפטליכען לעבען.

דער לאזונג דארף זיין: מיט'ן פנים צו די פאך-שולען, אלץ איינס, צי דאס זענען ספעציעל יודישע, צי מלוכהשע, אויף וועלכע מיר האבען אויך רעכט פון זיי צו געניסען.

די מיה אנצואווייזען די יוגענט דעם ריכטיגען וועג געהערט חוץ די עלטערען אויך די ערציהערס, וועלכע דארפען עס טאן אויפריכטיג און געוויסענ-האפט, כדי אריינצוברענגען אין דער געזעלשאפט פולווערטיגע שאפענדע בירגער.

מ. ג.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דינסטאג 22 ר' מנחם אב תרצ"ג

אויגוסט

זון-אויפגאנג 4.28
זון-אונטערגאנג 6.49

אונטערצינדונג און זעלבסט-געריכט

די אלמנה אורשולא און דער וואכזאמער ארטור

(2) ארטור יעסקע, אנ'איינוואוינער פון דארף אלשאוו, הינטער פעטריקאוו האט געלעבט נישט שטארק בשלום מיט זיין שכנה'טע, די אלמנה אורשולא איוטשארעק.

מען האט זיך געגענזייטיג מכבד געווען מיט שטעכווערטלעך און זיך פון צייט צו צייט געקריגט, אז קורזש איז געפלויגען...

לעצטענס איז עס דערגאנגען אזוי ווייט, אז די אלמנה אורשולא האט זיך געגעבען א ווארט — זי וועט מיט יעסקען לערנען בלק אויפ'ן גוי'אישען שטייגער.

האט זיך יעסקע די זאך גוט גענומען אין זינען, און זיך אויך געגעבען א ווארט — ער וועט אכטונג געבען אויף יעדען שריט און טריט פון דער אמביטנער אלמנה.

און אזוי-ווי ער האט אין דער נאכט פון שבת אויף זונטאג, א זייגער 2 ביינאכט ארויסגע-רוקט דעם קאפ פון פענסטער, כדי א קוק צו טון, וואס עס טוט זיך עפיס נייעס אויף דער פינסטערער וועלט — האט ער דערזעהן, ווי די סטאדאלע זיינע ברענט איהם פון איין זייט, און ווי פון דארט לויפט עמיצער שנעל אוועק.

יעסקע האט נישט לאנג באלעמוטשעט, נאר תיכּף, אינ'ם אונטערוועש, געלאזט זיך נאכלויפען נאך דעם ענטלויפער און געמאכט א גרויס געוואלד.

דער סוף איז געווען, אז ער און נאך פוי-ערים האבען דעם ענטלויפער געכאפט, וועלכער איז, — ווי ס'איז זיך געווען משער צו זיין, — געווען א זי, די פאני אורשולא אליין, און מ'האט איהר אזוי מקיים פסק געווען און אזוי „געלייגט לאטעס", אז ווען נישט א פאר עטליכע מיושב'דיגע פויערים, וואלט פון איהר געווארען א שטיק צו-טריבערט פלייש.

סיי-ווי-סיי האט מען זי געמוזט אפפיהרען אין שפיטאל, און א סברא, אז עס ברענען איהר גאר שטארק די וואונדען, וואס זי האט בעקומען.

עי, ס'איז אנ'אנדערער!

דער גרויסער פוילישער קינסטלער האט נישט צו טון מיט א טשייניק...

(א) אנטאנינא שיקארסקא פון מיאדאווא 10 האט פערבונדען, אזוי-צו-זאגען, א „נעהנטערען קאנטאקט מיט'ן 30 יעהריגען סטעפאן יאראטש, וועלכער וואוינט אין דעמזעלבען הויז.

דער שיקארסקא'ן האט עס נישט אנגעהויבען צו ארען, וואס דער פאן סטעפאן האט שוין זיין אייגענס א ווייב ביז די 120 יאהר, און זייערע בעציהונגען האבען געהאט א גאנץ פרידליכען און גליקליכען פערלויף.

הימעל און ערד האבען אבער געשוואוירען, אז קיין סוד אין דער וועלט זאל נישט גיין פער לוירען, און העלענא יאראטש — די 23 יעריגע פרוי פון סטעפאן יאראטש האט זיך דערוואוסט וועגען דער מעשה און זי האט אזוי אויפגערופען איהר מאן, אז ער האט פערלוירען דעם חשק צום גאנצען „אתה הראית" — ד. ה. צו זעהען זיך מיט דער שיקארסקא, און ער האט זי אויסגעמיטען, ווי, להבדל, א פרומער יוד מיידט אויס א רעכט שטי-קעל שווייגענטום...

אויך דער שיקארדסקא האט פערדראסען די געשיכטע, וואס מ'האט געמאכט צווישען איהר און סטעפאק'ן א ביין לעבען, און דער רעזולטאט פון איהר גרימצארן איז געווען, אז דעם 23 יוני האט זי גענאפט א טשייניק קאכעדיג וואסער און גע-מאכט מיט איהם א זודיקען פרישניק דער יארא-טשאווע אין פנים אריין.

וואס טויג דא א סך צו ברייען — זי האט נעכטען בעקומען א יאהר צו זיצען, און, גיי, נאך דעם, פאלג מיך א גאנג, און –גלויב, אז ליבע איז הייליג!

ויתרוצצו — עולם שלאגט זיך

(2) ווער-ווער, אבער פאנאטאוויע קאן זיך נישט פירקלאגען אויפ'ן קריזיס.

נעכטען למשל, אין א מיטען מאנטאג, איז ביי איהר געווען הויך-סעזאן...

אזוי איז זי ארויסגערופען געווארען:

צו דער 30-יעהריגער סטאניסלאווא וואשיע-לאק אויף לאנטשנע 38, וואו די אנגערופענע האט בעקומען שטארק צוקלאפט דעם קאפ;

צו דעם 28-יעהריגען אנטאני שווערטשינ-סקי (משארנקאווסקא 13), וועלכער האט בעקומען א צוקלאפטען קאפ אויף רוג פיוטא און לוטאמיער-סקא;

צו ראמאן דאמאגאלסקי אויף לוטאמיערסקא 15, וועלכען מ'האט אויך געשפאלטען דעם קאפ;

צו דעם 24-יעהריגען סטאניסלאוו טאקאר-טשיק אויף טושינסקא 2 — אויך א מעשה מיט א קאפ;

צו דעם 20-יעהריגען קאראל יענדזשציטשאק און צו זיין 50-יעהריגער מוטער, יוזעפא (האפיע-נא 46), וועלכע האבען זיך געגענזייטיג מכבד געווען מיט נאסע קלעפ;

אויף רוג טושינסקא און קאשעניאווסקיעגא, צום 27-יעהריגען קאזימיעזש מאטושיצאק (וואי-טאווסקא 4);

צו סטעסלאוו וואלטשאק'ן (כלאדנע 10) וועלכער האט אויף פאדזשעטשנא 7 בעקומען דריי מעסער-שטעך אין דער ברוסט;

צום 26-יאהריגען כלי-זמר סטאניסלאוו וואי-טשיק אויף קאכאנאווסקיעגא 25, וועלכען מ'האט „נעלערענט שכל" איבער'ן קאפ.

יודיש טעאטער „פילהארמאניע" נארוטאוויטשא 20, דיר.: ד. צעלמייסטער

פאזיטיוו לעצטע 6 גאסטשפילען! היינט, דינסטאג, 9 אוונט

פאזיטיוו לעצטע פאלקס-פארשטעלונג צו זעהר ביליגע פרייזען.

גאסטשפילען פון דעם גרויסען אמעריקאנער גאסט, דער שטאלץ פון דער יידישער אפערעטע

מיכאל מיכאלעסקא

מיט דער פענאמענ. פרימאדאנע בעטי סימענאוו

אין דער גרויסער אויסערגעוו. אימפאזאנטער אפערעטען-שלאגער אין 3 אקטען, (6 בילדער), 30 נומערן געזאנג און טענץ, רעקארד-שלאגערס איינס-ביי-איינס

דער לעצטער טאנץ

אין דער אפערעטע „דער לעצטער טאנץ" נעמען אנטייל איבער 50 פערזאן, א טעמפא-צוזא-מענשפיל פון די בעסטע יודישע ארטיסטען אין פוילען. א פערגרעסערטער כאר, באלעט-ארקעסטער. דער סך-הכל: דאס שענסטע פון שענסטען, דאס בעסטע פון בעסטען, אזא פאר-שטעלונג האט מען נאך אין לאדז נישט געזעהען. :--: קומט און איבערצייגט אייך!

פריי-קארטען און הנחה-בילעטען נישט גילטיג.

ביטעס וועגען הנחות ביים אויסקויפען פאטענטען

(אג) אין דער האפנונג צו געניסען פון די הנחות, וואס זענען פארגעזעהען אין צירקולאר פון פינאנץ-מיניסטעריום פון 22-טען דעצעמבער פון פערגאנגענעם יאהר, האבען זיך א רייה היגע פיר מען, נאך אין אנהויב יאהר, געווענדעט צו די געהעריגע שטייער אמטען וועגען ערלויבנישען צו קענען בעשעפטיגען א גרעסערע צאהל ארבייטער ווי דאס איז פאראויסגעזעהען לויט דער פאטענטען קאטעגאריע, וואס זיי האבען אויסגעקויפט אויפן יאהר 1933.

צוליב'ן מאנגעל פון גענויערע אינסטרוקציעס ווי אזוי דעם ענין צו ערלעדיגען, האבען א רייה שטייער-אמטען געפאדערט אויסצופיהרען א מענגע אנוליטיווע בעדינגונגען, וואס זענען גארנישט גע-וועזן פארגעזעהען אין צירקולאר פון מיניסטעריום.

ווי עס ווייזט זיך איצט א-ויס איז נאר א מינימאלער פראצענטזאץ פון די אנגעגעבענע ביטעס ערלעדיגט געווארען, די גרעסטע מעהרהייט פירמען ווארטען אבער נאך ביז איצט אויף דער ערלעדיגונג פון זייערע ביטעס.

מען דארף האפען, אז די שטייער קאמער וועט זיך מיט דעם ענין פעראינטערעסירען, ווייל עס איז צו גלויבען, אז דער אויבען דערמאנטער צירקולאר פון פינאנץ מיניסטעריום איז ארויס-געגעבען געווארען בכדי די שטייער צאהלער זאלן קענען געניסען פון די הנחות און נישט נאר זיי זאלען בלייבען אויפן פאפיר.

—=§§[]§§§==—

3 יודישע מרגלים אין לאדז

אויפ'ן וועג קיין ארץ-ישראל

מיט 18 טעג צוריק זענען פון דאנציג ארויס געגאנגען דריי יונגע רעוויזיאניסטען: מרדכי גרינ-בוים, וואלף סאמאלסקי און לייבעל איילענבערג. זיי געהען צופוס איבער פוילען. נעכטען זענען זיי אנגעקומען קיין לאדז, פון דאנען גרייטען זיי זיך צו זייער ווייטערדיגער נסיעה. זיי האבען בדעה צו געהן קיין טשעכאסלאוואקיי, עסטרייך און אי-טאליען, און אויב זיי וועלען אין טריעסט בעקומען ענגלישע וויזעס, וועלען זיי פאהרען קיין א"י.

ווי זיי זאגען, וועלען זיי אין משך פון 70 טעג זיין אין טריעסט. ביז איצט זענען זיי אין משך פון 18 טעג געגאנגען 535 קילאמעטער.

אין דער שולע אריין!

דער אנהויב פון נייעם שול-יאהר

(א) דאס נייע שול-יאהר האט זיך נעכטען אנגעהויבען. די לימודים אין די שול-קלאסען וועלען זיך אנהויבען ערשט היינט. דינסטאג. דער נעכטיגער טאג איז א דורך אויסשליסליך מיט פיי-ערליכע גאטעס-דינסטען, וואס זענען איינגעארדענט געווארען אין די טעמפלען פון אלע אמונות. די תפלות האבען בייגעוואוינט די גאנצע שול-יוגענד.

מיר דערוויסען זיך, אז די פראגע וועגען הנחה-בילעטען אויף די באהנען איז אויך שוין רע-גולירט געווארען אין צוזאמענהאנג מיטן אנהויב פון שול-יאהר.

פאר די לעצטע 10 טעג פון אויגוסט וועלען ארויסגעגעבען ספעציעלע בילעטען.

געשטאכען אין מיטען גאס

(2) נעהרנעכטען אין אווענד איז אויף פאד-שעטשנא נעבען נומער 7 באפאלען געווארען דורך אנ'אומבעקאנטען דער 22-יאהריגער סטאניסלאוו אנדרישיאק (פון בזשעזשינער 16).

אנדרישיאק האט בעקומען עטליכע טיפע מעסער-שטעך אין דער ברוסט און אין א געפעהר-ליכען צושטאנד האט איהם פאגאטאוויע אפגע-פיהרט אין ראדאגאשטשער שפיטאל.

פאליציי זוכט דעם באנדיט.

• פאר הונגער

(2) אויף סטאדאלניאנא געבען נומער 10 איז אוועקגעפאלען פאר הונגער די 24-יעהריגע העלענא בארטשאק (פשעיאזד 29).

צו דער אומגליקליכער האט מען ארויסגע-רופען פאגאטאוויע, וועלכע האט זי אפגעפיהרט אין זאמעל-שפיטאל ביים שטעטישען זאמעל-פונקט.

טאג-נאטיצען

דער אנטי-היטלעריסטישער באי-קאט-קאמיטעט אין לאדז קוקט דורך די פינגער

מיט א צייט צוריק איז אין לאדז געגרינ-דעט געווארען אנ'אנטי-היטלעריסטישער באיקאט-קאמיטעט. און געגרינדעט איז דער קאמיטעט גע-ווארען בקולות וברקים, מיט פרעסע-קאנפערענצען, מיט זיצונגען, ס'איז געוועהלט געווארען אנ'עקזע-קוטיוו, ס'זענען ארגאניזירט געווארען בראנזשע-סעקציעס מיט פערטרעטער פון די ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס, דעלעגאטען זענען געפאהרען צו דער וועלט-קאנפערענץ — בקיצור, דער קאמיטעט האט אלעס געטון, א חוץ די באיקאט-ארבייט, וואס ווערט פערנאכלעסיגט. די באיקאט-אקציע געגען היטלערישען דייטשלאנד האט זיך אומע-טום פערשארפט, נאר נישט ביי אונז אין לאדז. ביזן היינטיגען טאג אימפארטירען לאדזער יודישע סוחרים און פאבריקאנטען אין די צעהנדליגער טויזענטער קילא רויה-מאטעריאלען און פערשידע-נע סחורה פון היטלער-לאנד דירעקט און מיט הינטער-וועגען. די סחורה ווערט אימפארטירט פון יודען און ווערט געקויפט דורך יודישע הענדלער.

מיר דערוויסען זיך נאך א פרט, וואס איז. ווי ס'ווייזט אויס, דעם באיקאט-קאמיטעט נישט באוואוסט:

ס'האנדעלט זיך וועגען דעם איצטיגען אימ-פארט פון פיטלינג-הערינג: די פיטלינג-הערינג ווע-רען אימפארטירט 3 מאל אין יאהר (ענגלאנד, נאר וועגען און דייטשלאנד). אין דער צייט ווערען די פיטלינגען אימפארטירט פון דייטשלאנד. די היגע יודישע אימפארטערן האבען זיך אפגעזאגט פון דעם היי-יאהריגען אימפארט פון דעם היטלע-ריסטישען דייטשלאנד.

ווי ס'ווייזט אויס, האבען די דייטשע סוחרים געפונען אנ'אונטער-וועג, און דורך פערשידענע אגענטען, ווערען איצט די דייטשע פיטלינגען אימ-פארטירט קיין פוילען אזוי, אז אין פיל יודישע גע-שעפטען ווערען איצט פערקויפט פיטלינגען פון דייטשלאנד.

מיר מאכען דערום אויפמערקזאם:

קויפט נישט די פיטלינגען, וואס קומען פון דעם לאנד, וואו יודיש-בלוט גיסט זיך ווי וואסער וואו דאס יודישע לעבען איז הפקר!

פארוואס ווייסט נישט פון דעם אלעם דער אנטי היטלעריסטישער באיקאט-קאמיטעט? פון דעם קאמיטעט פאדערן מיר מעהר ענערגיע!

אב.

—=(::)=—

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: א. דאנצער (זגערזשער 57), וו. גראשקאווסקי (11 ליסטאפאד 15), ס. גארפיין (פילסודסקיעגא 54), ס. בארטא-שעווסקי (פעטריקאווער 164), ר. רעמבעלינסקי (אנדזשעיא 28), א. שימאנסקי (פשענדזאלניאנא 75).

מארד אדער זעלבסטמארד

(2) עהערנעכטען שפעט ביינאכט האט מען אויף דער באהן-ליניע לאדז — זגערזש, אוימן זיבע-טען קילאמעטער פון לאדז. געפונען א צושניטענעם קערפער פון אנ'אומבעקאנטען מאנספערשוין, וואס איז אינגאנצען אזוי דעפארמירט, אז מ'קאן נישט וויסען ווער ער איז.

מ'האט אויך ביי איהם נישט געפונען קיין שום דאקומענטען, און ביז איצט איז נישט פעסט-געשטעלט געווארען ווער דער דער'הרג'עטער איז.

Dr. Z. RAKOWSKI

ספעציאליסט פאר אויערן, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען

11 ליסטאפאד 9 (קאנסטאנטינער)

טעל. 127-81

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7

נעהמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 11—1 און פון 2—3 נאכמ.

טעות שיכור — מותר
און דעריבער... וועט ער בעקומען דעם פסק

(2) אויף ראג זשיטניא און לוטאמירסקא האבען זיך אויפ'ן טראטואר געשפילט 2 קליינע קינדער: דער 2-יעהריגער וואלדעמאר שמולטשיק (וורובלא 9) און דער צוויי-יאהריגער וולאדיסלאוו אקופסקי (וושעשניענסקא 42).

אין גראד פארביי געגאנגען דער 29-יעהריגער ראמאן יאלאוויעצקי (סטאלארסקא 11), און שיכור איז ער ב"ה געווען, האט ער די קינדער צוזאמען שטויס געטון, אז מ'האט צו זיי געמוזט ארויסרופען פאגאטאוויע.

משמעות, אז דער יאסנאוויעלמאזשנער פיאק האט געמיינט, אז דאס זענען יודישע קינדער — געבעך א מצוה געהאט...

און איצט וועט ער האבען צו טון מיט א פראטאקאל, וואס פאליציי האט איהם אויסגעשטעלט.

פראצעס פון א מערדערס א ווייב

(א) דעם 25 ד.ח. וועט אין שטאטישען געריכט פארקומען דער פראצעס פון דער 29-יאהריגער קלארא דזשעוויערסקא, וועלכערס מאן איז אומגעקומען אויף דער תליה פאר א רויב מארד, וואס ער איז בעגאנגען איבערן פוהרמאן זאוואדזקי פון קרושניעוויק.

די דזשעוויערסקא איז נאכן ענטדעקען דעם מארד ארעסטירט געווארען צוזאמען מיט איהר מאן, און לכתחילה איז די אויספארשונג געגאנגען אין טעמפא פון א שנעל געריכט.

אזוי ווי אבער די דזשעוויעצקא איז געווען אין אנדערע אומשטענדען, און עס איז אויך דערוויזען געווארען, אז זי איז נישט געווען אנוועזנד ביים אויספיהרען דעם מארד, האט מען זי אויסגעטיילט פון איהר מאנ'ס פראצעס, און דאס געריכט וועט זי איצט משפט'ן פארן מיטבעטייליגען זיך אין דער גנבה.

א גרויסער פראטעסט-מיטינג געגען דעם פרענטש-בעריכט

שבת אין אוונט איז פארגעקומען אין לאקאל פון ברית-הצה"ר א גרויסער פראטעסט-מיטינג איינגעארדנעט דורך דעם לאדזשער ציוניסטען-רעוויזיאניסטען-פארבאנד, געגען דעם פארעפענטליכען פון פרענטש-בעריכט.

די פערזאמלונג האט אנגענומען א שארפע פראטעסט-רעזאלוציע געגען דעם פרענטש-בעריכט און דער 18-טער ציוניסטישער קאנגרעס ווערט אויפגעפאדערט אפצוווארפען דעם דאזיגען בעריכט.

די פערזאמלונג האט ווייטער אנגענומען א שארפע רעזאלוציע געגען די ארעסטען פון די רעוויזיאניסטען אין א"י און די רעוויזיאניסטישע דעלעגאטען צום קאנגרעס. די דאזיגע רעזאלוציעס זענען אפגעשיקט געווארען צום פרעזידיום פון 18. ציוניסטען-קאנגרעס.

אונטער די רעדער פון א פוהר און אנ'אויטא

(2) אויף טארגאווא גאס נעבען נומער 41 האט א פוהר איבערגעפאהרען דאס דינסט-מיידעל גענאוועפא בראיצר. עס איז ביי איהר צובראכען געווארען דער רעכטער פוס.

פאגאטאוויע האט זי אפגעפיהרט אין שפיטאל.

אויף פיעטריקאווער נעבען נומער 93, האט אנ'אויטא א שטויס געטון און אומגעווארפען די 31-יעהריגע עלעאנארא ווארענסקא (פיעטריקאווער 211). ביי איהר איז פערוואונדעט געווארען דער קאפ, און מ'האט געמוזט ארויסרופען פאגאטאוויע.

זעלבסטמארדען

(2) נעבען פלידהפלאץ אין לובלינעק האט זיך פער'סמ'ט מיט זאלץ זייער די 33 יעהריגע ראמואלדא בושעסקא (באריטקא 45).

די סיבה — קריגעריייען אין דער משפחה.

אין א געפעהרליכען צושטאנד האט זי פאגאטאוויע אפגעפיהרט אין שפיטאל.

(א) אויפ'ן פעלד, נעמען ציטער גאס האט זיך פער'סמ'ט מיט סובלימאט דער 34 יעהריגער קאזשימיעזש ווראנא — א היימלאזער און ארבייטסלאזער.

אויף אלעקסאנדריסקא, נעבען נומער 19, האט מען געפונען א פער'סמ'טען מיט אלקאהאל, עפיס אנ'אומבעקאנטען, וועלכער האט ביי זיך נישט געהאט קיין שום דאקומענטען.

מען האט זיי ביידען אפגעפיהרט אין שטאטישען זאמעל פונקט.

ווענען צפון-יריד אין ווילנע

נעכטען האט אונזער רעדאקציע בעקומען דער פרעסע-רעפערענט פון 3-טען צפון-יריד און פלאקס אויסשטעלונג אין ווילנע, אונזער מיטארבייטער ה' ד. א. ציניציאטוס, וועלכער האט אונז איבערגעגעבען א גאנצע רייהע אינטערעסאנטע פרטים וועגען דער ארגאניזאציע פון יריד.

דער איצטיגער יריד, וועלכער געניסט פון א בעזונדערע אונטערשטיצונג מצד דער רעגירונג און וועלכער קומט פאר אין די טעג פון 26-טען אויגוסט, ביז דעם 10-טען סעפטעמבער. האט א בעזונדערס וויכטיגע בעדייטונג פאר לאדזשער טעקסטיל-אינדוסטריע.

אין ווילנע עקזיסטירט שוין זינט איניגע יאהר א פלאקס-געזעלשאפט פון די צפון-מזרח-וואיעוואדזטוועס, בראש פון וועלכער שטעהט ה' ג. לוציאן זשעליגאווסקי. די פוילישע רעגירונג איז שטארק פעראינטערעסירט ארויסצושטויסען פון דער טעקסטיל-אינדוסטריע די אויסלענדישע רויה-שטאפען און דעריבער שטיצט זי שטארק אונטער די פלאקס-פראפאגאנדע. א גאנצע רייהע גרויסע טעקסטיל-אונטערנעהמונגען, ווי אויך די ארמעע זענען שוין אריבערגעגאנגען אויף פלאקס.

אויף דעם 3-טען צפון-יריד וועט אויך זיין א ספעציעלער עקספארט-פאוויליאן, וועלכער וועט געבען א גענויען בילד פון די פראדוקטען, וועלכע ווערען עקספארטירט פון די צפון-מזרח-וואיעוואדזטוועס.

דער 3-טער צפון-יריד האט דעריבער ארויסגערופען א גרויסע פעראינטערעסירונג אין גאנץ פוילען און צו דער ערעפנונג, וועלכע קומט פאר דעם 26-טען ה. ח. ווערען ערווארט א גאנצע רייהע הויכגעשטעלטע פערזענליכקייטען פון די רעגירונגס-קרייזען, און אויך פיל אויסלענדישע געסט פון די באלטישע מלוכות.

אגב ווערען פארויסגעזעהען פאר די יריד-בעזוכען אינדיווידועלע-הנחות ביז 50 פראצ. פון די אייזענבאהן-בילעטען און פאר גרופען פון 30 פערזאן — 70 פראצ.

פערברעכער ענטלאפען פון שפיטאל

(א) מיר האבען שוין מיטגעטיילט וועגען א בלוטיג געשלעג אויף ראקאטשינער גאס צווישען יוזעף פאוועלעץ, מאקס ראגאשעווסקי און די ברידער סטאניסלאוו און פראנטישעק גאווישעווסקי. דערביי האט פאוועלעץ בעקומען עטליכע שווערע מעסער-שטעך און אין א בעוואוסטלאזען צושטאנד איז ער אפגעפיהרט געווארען אין ראדאגאטשער שפיטאל. וויבאלד אבער פאוועלעץ איז עטוואס געקומען צו זיך, האט ער געבעטען מען זאל אים ארויסשרייבען פון שפיטאל און געבען די זאכען. האבענדיג דאס ביסעל „וויעכטשעס" האט פאוועלעץ געשווינד זיך ארויסגעמאכט פון שפיטאל און איז נעלם געווארען ווי א שטיין אין וואסער אריין. באלד דערויף איז פאליציי אנגעקומען אין שפיטאל אריין, כדי צו וואכען איבערן בעט פון פאוועלעצ'ן, וועלכער ווערט געזוכט דורך דער זיכערהייטס מאכט. אבער הילך איננו.

וויכטיג פאר יודישע סטודענטען
וואס פאהרען שטודירען אין איטאליענישע הויכשולען

די יודישע סטודענטען, וואס ווילען שטודירען אין די איטאליענישע הויכשולען האבען זיך ווענדען וועגען אינפארמאציעס
Circolo Studentesco Ebraico
Milano. Via T Salwini 4
ביילעגענדיג אנ'אינטערנאציאנאלען קופאן

קלאנג-קינא
CAPITOL
היינט פרעזענטירען מיר
דאס פרעכטיגסטע מייסטערווערק פון אוני-געוועהנליכען אינהאלט. א. נ.
מאסקע פון
Dr. FU-MANCZU
אונגעוועהנליכער מזרח-פילם פול גרויל און עמאציע, מיט דעם מייסטער פון דער אוני-פערגעסליכער מאסקע אלס פראנקענשטיין
BORYS KARLOFF
Myrna Loy, Lewis Stone, Jean Hersholt
אנהייב 5 נ"מ, שבת און זונטאג 12 בייט.

Dr. med. H.LUBICZ
ספעציאליסט פאר וועגע ... און געשלעכטס-קראנקה
צוריקגעקעהרט
צעגעלניאנא 7, טעל. 141-32.
נעהמט אן פון 8–10 פריה, פון 12–2 נאכמ. און פון 5–8 אוונט, זונטאג פון 9–11 בייטאג.

בעפאר איהר פאהרט אויף ערהאלונג!
קויפט איין | קויפט איין
נייעסטע פערפומען
ערשטקלאסיגע פודערן, טואלעט-זייפען זאוויי פלערארס מאדערנסטע קאסמעטיס צו פאבריקס-פרייזען
אין דער בעקאנטער פערפומעריע
י. דרוקער
5 זאוואדזקא 5
טעל. 175-92
רעיעלע און סאלידע בעהאנדלונג!
הורט און דעטייל
הורט! | דעטייל!

ר. איזראעל
דירעקטאר אדאלף גאלד
סענסאציאנעל-שפאנענדער ראמאן פון יודישען לעבען
28

— דאס איז אייער מיינונג הער טאובע, אבער ווען איהר שטעלט אנ'אומגליקליכען מענשען אזעלכע בעדינגונגען, ווען א נאך-טרונקענדען מענשען שטעלט איהר תנאים, גרעניצט דאס מיט זאכען, וועלכע איך האב אנגערופען שאנטאזש

— מיינט איהר אפשר, אז איך דארף פריהערדיגען דאס לעבען פון אנ'אנדערע און נישט מיין אייגענס, שטעלט איך פאר אזוי, ס'שטעהט אין קאן מיין לעבען און דאס לעבען פון דירעקטאר אדאלף גאלד, איך בין אין דער מעגליכקייט אפצוראטעווען זיין לעבען, איך טו עס זעהר גערן און בין אויף אלעם צוגעגרייט, דערביי וויל איך אבער נישט פערשפילען מיין אייגענס. דאס איז די גאנצע פילאזאפיע. מ'דארף זיך בנאר א ביסעל אין דעם אריינטראכטען

— קלאר גערעדט, האט פרוי גאלד דעצידירענד געזאגט, איהר האט די מעגליכקייט צו דערוויזען מיין מאנס אומשולד און איהם צו ראטעווען דאס לעבען, דערפאר פערלאנגט איהר, אז איך זאל זיך גטן מיט מיין מאן נאך זיין בעפרייען און מיט אייך חתונה האבען, איהר פערלאנגט פון מיר אנ'ענטפער, הגם איך קען אייך גארנישט, הגם איך האב דעם פארשלאג דאס ערשטע מאל געהערט, הגם די איבערראשונג איז פאר מיר אזוי גרויס, אז איך קען נישט צו זיך קומען

— איהר דארפט דעם ענטפער נישט באלד געבען, איהר קענט זיך איבערלעגען, איהר האט צייט...

— און דערווייל וועט איהר גארנישט טאן צו בעפרייען מיין מאן

— ניין, איך וועל טון אלץ, דאס וואס מיך נישט אפשטעלען, איך וועל געדולדיג ווארטען אויף אייער ענטפער, הגם איך וואלט אייך אז אויב איך זאל נישט בעקומען קיין ענטפער אי ענטשפרעכענדען מאמענט וועל איך מיין אקציע אפשטעלען.

— איך דארף מיר נישט איבערלעגען, אייער בעדינג איז א גרויזאמער און נאך נישט באטירטער, מיין עקשנות וועט צו גארנישט ברענגען, איך דארף אין דער ערשטער רייהע טראכטען וועגען ראטעווען מיין מאן אויב ער איז ווירקליך אומשולדיג, מיין פערזאן שפילט דערווייל דא נישט קיין ראל

— און דאס וואס איך ליב אייך אזוי שטארק, וואס איך בין גרייט מיין גאנץ פערמעגען אפצוגעבען צוליב אייך, דאס וואס איך וועל פון אייך מאכען די קעניגען פון דער ערד, דאס נעהמט איהר אין גאנצען נישט אין בעטראכט, ווען דאס וואלט געווען זאלען מיר זאגען ביי נארמאלע בעדינגונגען, ווען איך מאך דעמאלס מיינע ליבעס-ערקלערונגען, וואלט איהר דאס געהאלטען פאר נארמאל, ווען איך וויל אבער אויסנוצען די געלעגענהייט, האלט איהר מיך פאר משוגע

— איך וויל דערפון מעהר נישט רעדען, איך בין מסכים אויף אלץ, נישט נאר אויף דעם, וואס איהר האט מיר דא געזאגט, נאר אויך אויף דעם וואס איהר האט מיר נישט בעוויזען צו זאגען,

איצט זאגט מיר ווי שטעלט זיך פאר דער דאזיגער ענין, וועלכע זענען די בעווייזען פון מיין מאנס אומשולד

— נישט פון אייער מאנס, נאר פון דירעקטאר אדאלף גאלד, האט טאובע איבערגעשלאגען

— שוין? בין איך נישט מעהר דירעקטאר אדאלף גאלדס ווייב

— ניין, איהר דארפט זיך צוגעוואוינען צו דעם דאזיגען געדאנק

— גוט, איהר האט אויך דאס געוואלט, אלוא זאגט מיר, ווי גרויס זענען די שאנסען צו בעווייזען דירעקטאר אדאלף גאלדס אומשולד?

— גאר גרויסע, איך האלט, אז דאס וועט זיך אונז איינגאנצען איינגעבען, איך האב אלץ צוגעגרייט, איצט בלייבט אונז נאך איבער איין זאך

— דהיינו?

— אויסצושטעלען א „ווירוועיע" מיט גאלד'ן און דארט בעקומען זיין הסכמה אויף א גט פאר אייך

— געוויס דער ענין מוז ראדיקאל ערלעדיגט ווערען, ס'זאל נישט בלייבען קיין שום ספק מעהר

— איהר ווילט דאס איצט טון?

— שווער, זעהר שווער איז דעם ביטער'ען טראפען ארויפצושלינגען, אבער מען וועט דאס מוזען טון, איך שטעל זיך פאר וואס פאר א איינדרוק דאס וועט מאכען אויף דעם ארימען און אומגליקליכען

— ער האט דאך אליין געוואלט אויף זיך אזא שווערען פערברעכען, ווען ער האט דאס געטון, האט ער דאך בעוואוסטזיניג געוואוסט, אז ער וועט אפגעריסען פון אייך, זיין געזעצליכער פרוי און זיין קינד, וועלכע ער האט כלומרשט אזוי שטארק געליבט ווען איהר וועט זיך דערוויסען וועגען אלעם, ווען איהר וועט זיך דערוויסען די מאטיוון פון צוליב וואס ער האט דאס געטון, וועט איהר זיך איבערצייגען אז איהם וועט נישט אויסקומען אזוי שווער ארויפצושלינגען דעם ביטער'ען טראפען

— וואס מיינט איהר דערמיט צו זאגען?

צי נישט אמאל אז אדאלף האט מיך נישט געליבט? אז ער האט מיך פערראטען?

— איך וויל אייך נישט זאגען קיין נביאות, איהר וועט זיך אליין איבערצייגען...

— ווי אזוי וועל איך דאס אלץ אויסהאלטען?..

— דאס וויכטיגסטע קומט ערשט איצט, האט טאובע ווייטער געריסען די נערווען פון דער פרוי

— איז דאס נאך נישט אלץ?

— ניין, באלד ווי'ס וועט אין טורמע אדורכגעפיהרט ווערען דער גט צווישען אייך און דירעקטאר אדאלף גאלד, וועט דארפען פארקומען אונזער חתונה

פרוי גאלד איז אוש אויפגעשפרונגען פון ארט

— איך האב נישט ערווארט פון אייך א זעלכע שרעקליכע זאכען דאס אין דער כלל-טוער, דער פילאנטראפ, דער עהרליכער מענש, דער וואוילטעטער טאובע? דאס קען ער?

איך אנערקען זיך נישט צו קיין שום שולד, איך האב איך שוין איינמאל געזאגט, איך האב בעשלאסען צו ראטעווען מיין לעבען, אזוי גוט, ווי איך ראטעווע כסדר די לעבענס פון אנדערע מיינע באהענטע, בעקאנטע און נישט בעקאנטע מענשען, איהר דארפט אייך נאר דעצידירען, זענט איהר גרייט מיט מיר חתונה צו האבען, איז אייך דאך נישט קיין אונטערשיד צי דאס וועט פארקומען באלד, צי מיט עטליכע וואכען אדער חדשים שפעטער, דעצידירט איהר זיך נישט, וועלען איך אויפהערען צו שפילען א קאמעדיע. אלץ וואס איך זאג און טו איז מיט דער גאנצער ערנסטקייט און אחריות איהר דארפט זיך אויך איינשטעלען אין דער ריכטונג דעמאלט וועט אלץ זיין אין ארדנונג.

— אביסעל צייט אויף אדורכצוטראכטען, בעט איך ביי אייך, נישט מעהר ווי איין טאג

— אפילו צוויי טעג אויך, מיר וועלען גארנישט פערשפעטיגען, איך גרייט אלץ צו, ווייל איך ווייס, אז איך טו אייך נישט קיין שום עולה

(פארטזעצונג קומט)

דאנערשטאג ביליגער אויספלוג קיין ווארשא

די ביליגע אויספלוגען קיין ווארשא וואס דער היגער „וואגאן־לי־קוק" ארדענט איין יעדען דאנערשטאג, זענען שוין געווארען פאפולער אין אלע קרייזען פון דער היגער בעפעלקערונג און ווערען מאסענווייז אויסגענוצט.

אויך דעם היינטיגען דאנערשטאג ארדענט איין די היגע אפטיילונג פון „וואגאן־לי־קוק" אן איינטאגיגען אויספלוג קיין ווארשא.

אפפאהר דאנערשטאג דעם 24־טען, ד. ח. 7.20 פריה פון קאלישער באהן. צוריקפאהרט פון ווארשא 7.25 אווענד.

די רייזע אהין און צוריק בעטרעפט 10 זל.

בילעטען צו בעקומען אין די ביוראָ פון „וואגאן־לי־קוק" שוין פון היינט אן פון 9 פריה ביז האלב 2 מיטאג און פון 3 ביז 8 אווענד.

ס'איז כדאי וואכזאם צו פערזעהען מיט בילעטען ווייל די צאהל איז א בעגרענעצטע.

ביליגע אויספלוגען קיין פינלאנד, עסטלאנד, בעלגיען און האלאנד

אהן פעסער און וויזעס

דער ערשטער אויספלוג געהט אב פון דאנציג, דעם 9 אויגוסט קיין עסטאניע און פינלאנד. די טראסע איז פון דאנציג ביז טאלין און פון דארט קיין העלסינגפארס, דער פרייז פאר דער רייזע באצאהלט אויסהאלטונג באהן 2 קלאס, און ערשטקלאסיגער האטעל, איז 330 זל.

דער צווייטער אויספלוג איז קיין בעלגיען און האלאנד און געהט אב פון דאנציג דעם 22 אויגוסט דער שטח איז פאלגענדער: דאנציג, קילאנער־קאנאל, אנטווערפען, ראטערדאם און מיט'ן ים קיין גדיניע, די רייזע דויערט 12 טאג, דער פרייז איז 360 זל. מיט גאנצער אויפענטהאלט און בעזוכען אמסטערדאם און ראטערדאם.

איינשרייבונגען בעהמט אן דער היגער „וואגאן־לי־קוק" פיעטרקאווער 64, שוין פון היינט אן.

ביליגע אויספלוגען קיין גדיניע

קיין גדיניע געהט אב אן אויספלוג פרייטאג דעם 25 ד. ח. 8.50 אווענד, פון קאלישער באהן מיט א ספעציעלען דירעקטען צוג קיין גדיניע אין פולמאנאווער וואגאנען, מיט בומערונג בלעצער. צוריקקום פון אויספלוג מאנטאג אין די פריה־מארגען שעה'ן, דער פרייז אין ביידע זייטען איז 14.70 זל.

צוליב די קליינע צאהל איבערגעבליבענע בילעטען איז כדאי זיך צו פערזעהען וואס פריהער מיט בילעטען, וועלכע מען קאן בעקומען אין ביורא פון „וואגאן־לי־קוק" פיעטרקאווער 64.

מיט'ן ים קיין שטאקהאלם אהן פעסער און וויזעס

דעם 4 סעפטעמבער געהט אב אן אויספלוג קיין שטאקהאלם, דער פרייז איז פון 100 זל. ביז 225 זל. צוליב די קליינע צאהל פלעצער וואס זענען באך דא, איז כדאי זיך צו פערשרייבען וואס שנעלער און אויסנוצען דעם לעצטען אויספלוג קיין אויסלאנד אין היייאהריגען סעזאן.

איינשרייבונגען בעמט אן דאס היגע רייזע־ביורא פון „וואגאן־לי־קוק" פיעטרקאווער 64 טעגליך פון 9 פריה ביז האלב 2 מיטאג און פון 3 ביז 8 אווענד.

פערבערענגט אייער אורלויב אין דער קאלאניע איז גלאוונע

גוט, ביליג און קולטורעל פערבערענגט מען דעם אורלויב אין גלאוונע אויף דער קאלאניע פון דער י. ג. פ. ל. (ניי־ווארכצלאוו) ווילע פון אינזש. ראגולסקי. די קאלאניע פון דער י.ג.פ.ל. אין גלאוונע געפינט זיך אין א שעהנער געגענד, צווישען טרוקענע סאסנע וועלדער, 5 מינוט וועג פון טייך „מרוגא", מיט א הערליכער פליאזשע. דער פרייז איז 3.75 טעגליך (5 מאהלצייטען אין טאג). אויף דער קאלאניע ווערען ארגאניזירט אויספלוגען אין דער אומגעגענד. ס'געפינט זיך אויך א יודישע און פוילישע ביבליאטעק. דאס קאלעקטיוו־קולטורעל לעבען פולסירט אויף דער קאלאניע, וואו עס ווערען ארגאניזירט אווענדען פון הומאר און רעציטאציע, לעבעדיגע צייטונגען, קעסטעל און דיסקוסיע אווענדען.

איינשרייבונגען אין א בעגרענעצטער צאהל אין סעקרעטאריאט פון דער געז. וואָלטשאנסקא 35, טעל. 121-53, יעדען טאג פון 6-10 אווענד.

פון „עזרת עניים"

אויף דער אלגעמיינער יעהרליכער פערזאמלונג וואס איז פארגעקומען אין אייגענעם לאקאל אלעקסאנדרי סקא 19, איז געוועהלט געווארען א פערוואלטונג אין וועלכען ס'זענען אריין פאלגענדע הערן: פרעזעס: י. גערשט, וויצע־פרעזעסען: ס. בערבער, ר. עדעלשטיין און מ. גלאזער, קאס. פ. טייך, סעקרעטאר: ש. מ. חיימאוויטש, ווירטש.: י. האלאנד, מ. פראשקער, פ. ראזענמוטער, ה. ליבערמאן, מ. אבראמאן און ד. חמץ. קאנדידאטען: פ. וואלף, א. זיידענקנאפף, מ. ענגעלארט, ניסענבוים, רעווידיר־קאמיסיע: י. ווייסבארט, מ שטוטאל און אדוו. ד. אספיס. קאנדידאטען: וו. טאפארעק און ג. קאפעלבוים. שירס געריכט: ש. דרייהארן, י. ווידאווסקי. מ. פאנקיעוויטש. ה לאסק און ש. ברומער. עהרען־פרעזעס איז געוועהלט געווארען ה' שלמה דרייהארן.

ארטאפעדישער אנשטאלט

פראטעזען, גארסעטען, ארטאפעדישע אפאראטען אלער ארט, לייכטע פלאטפוס־איינלאגען בנגען פיס־שמערצען אלס נאך גיפס־אבדרוק.

Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović

פיעטריקאווער 119, טעל. 231-81

גרויסע נאכפראגע אויף מעטאל־קנעפ

(א) צוליב'ן איינפיהרען דעם צוואנג אויף איינהייטליכע מונדירען פאר די שילער פון די מיטעל־שולען, איז לעצטענס ענטשטאנען א גרויסע נאכפראגע אויף מעטאל־קנעפ. מחמת דעם זענען די פרייזען פון מעטאל־קנעפ בעדייטענד געשטיגען דעם אומשטאנד האט בנוואוינען די אויפזיכטס־מאכט זי זאל שענקען ספעציעלע אויפמערקזאמקייט דעם דאזיגען האנדעלס־צווייג.

פאליטישער ארעסט

(א) פאליציי האט ענטדעקט אויף 11 ליסטאפאד 47, ביי א געוויסען שווארצבארד, א געהיימע דרוקעריי, אין וועלכער מען זאל האבען געדרוקט קאמוניסטישע אויפרופען, פראקלאמאציעס א. א. ח.

שווארצבארד און נאך 5 פערזאן, וואס זענען געווען פערנומען אין דער דרוקעריי, זענען ארעסטירט געווארען.

לאזט נישט איבער קיין קינדער אהן אויפזיכט

(2) די 7־יעהריגע רבקה קארושעק (דרוקארסקא 15) שפילענדיג זיך איז ארונטערגעפאלען פון פלויט און זיך שטארק צושעדיגט.

פאגאטאוויע האט איהר ערטיילט ערשטע הילף.

וואס בעדייט דאס נייע געזעץ פון דער שול־ארגאניזאציע?

די יודישע עלטערען אריענטירען זיך נישט וואס בעדייטעט די נייע שול־רעארגאניזאציע. ביז יעצט האט מען געוואוסט פון פאווסעכנע שולען. סיי רעגירונגס און סיי פריוואטע — און וועגען פריוואטע גימנאזיעס, אבער פון איצט אן, לויט'ן נייעם שול־געזעץ וועט דאס גאנצע שול־וועזען פעראיינהייטליכט ווערען איז איין מין און אין איין פראגראם. קינדער פון 6 יאהר אן ווערען אנגענומען פון 1 טען אדדזיאל און ערשט נאכ'ן פערענדיגען 6 אדזיאלען קען מען אריינטרעטען אין דעם רעארגאניזירטען גימנאזיום וועלכעס פאנגט אן פון ביז איצטיגען 3 קלאס: ד. ה. פון 13 יאהר אן. די קינדער וואס ווילען נישט ווייטער בעזוכען די מיטעל־שולע נאר ווילען אריינטרעטען אין א האנדעלס אדער פאך שולע מוזען האבען א צייגניס פון געענדיגטע 7 ארזיאלען.

די בעוואוסטע 7 קלאסיגע שולע פון קאצענעלזאן נחמאוו איז איינגאנצען צוגעפאסט צום נייעם שול־געזעץ חוץ דעם אלגעמיינעם רעגירונגס פראגראם ווערט אין א גרויסער מאס געלערנט העברעאיש און למודי קודש. דעם פראגראם פון למודי קודש בעפרידיגט די אמטייסטע רעליגיעזע עלטערען, וועלכע זוכען צו פעראייניגען די מאדערנע בילדונג מיט דער טראדיציאנעל יודישע ערציהונג.

איינשרייבונגען אין אלע קלאסען פון דער שולע ווי אויך אין די פרעבעל־שולע נעמט אן די קאנצעלאריע פאמארסקא 20. טעל. 177-01 פון 9 ביז 2 נאכמ.

א שטרייק אין א וועבעריי

(2) אין דער באנוועל־וועבעריי פון דער פירמע „רעמישעווסקי" (ציגעל־גאס 66) איז נעכטען אויסגעבראכען א שטרייק, מחמת'ן נישט האלטען זיך ביים קאלעקטיווען אפמאך.

„פראצא" האט אינטערווענירט.

דער שטרייק דויערט.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי	—	—	—	86.25
3 פראצענטיגע בוראוולאנע			—	39.50
4 „ דאלארובקא			—	49.75
7 „ סטאביליזאציע (אמ.)				52.10
8 „ ווארשאווער מאנד־בריף				45.00
8 „ לאדזער				42.00
ענגלישער פונט	—	—	—	29.55
דאלאר — אפיצ. 6.54, נישט אפיצ.			—	6.54
גאלד־דאלאר	—	—	—	9.03
גאלד־רובל	—	—	—	4.76
דייטשער מארק	—	—	—	2.11

דער דייטשער אידעאליזם

(ענדע פון דער 4טער זייט)

צעס, און ווען די דייטשע שווערט זאלט פראמבערט צפון פראנקרייך, בעלגיען, און א טייל פון פוילען, דאן וואלטען נישט בלויז די יודען, וועלכע זאגען אויף די דאזיגע געביטען, נאר אויך די פראנצויזען און פאליאקען מיטאמאל געווארען די „געסט" פון היטלער'ן.

* * *

„דייטש, היט די ריינקייט פון דיין בלוט!" איצט קומט פאר די סטעריליזאציע פון דעם דאזיגען דייטשען בלוט. די דייטשען ווערע געמאכט אונפרוכטבאר, ריכטיגער זיי ווערען גייסטיג סטעריליזירט. און די דייטשען היטע די ריינקייט פון זייער בלוט, פערברענענדיג די ביכער פון יודישע און מארקסיסטישע אויטארען. זיי קעמפען מיט'ן מאטעריאליזם און זיי קומט אפילו נישט איבער'ן געדאנק, אז זייער בלוטיגע אידעאליסטישע מיסטיק איז דורך און דורך מאטעריאליסטיש און אז (און דאס איז דאס וויכטיגסטע) מארקס קומט דאך ארויס דירעקט פון העגלען, אז אזעלכע מאטעריאליסטען, ווי פויערבאך און ביכנער זענען געווען הונדערט פראצענטיגע גערמאנער, אז דער קאמוניסט מארוס, דער צווייטער קאמוניסט קאמפאנעלא זענען געווען פיל ריינער אריער פאר די היטלערס מיט די געבעלסעס.

אבער לויט זייער מיינונג איז דער סאציאליזם א יודישע זאך און דאס ווייס שוין קיינער פון זיי פון די קעפ נישט ארויסשלאגען.

Dr. R. Zalcwasser

CHIRURG — כירורג

ציגעל־גאס 19, טעל. 125-17

נעהמט אן פון 1–2 בייטאג און פון 4–7 נאכמ.

אַ יודיש מיידעל, וואס האט זיך געשמד'ט

איז געווארען א נאנע אין א מאנאסטיר און איז געווארען צוריק יודיש

צוליב א ליבע מיט אן איטאליענער. — איהר לעבען אין א מאנאסטיר. — ווי אזוי א יודישער שניידער האט איהר נעהאלפען אנטלויפען פון מאנאסטיר

(סוף).

אין יעדען צימער, וואו א נאנע וואוינט, איז פערהאן א שפיגעל, אפיציעל הייסט עס, אז זיי טארען נישט קוקען אין שפיגעל, סיידען עס האט זיך זיי, אז די זענען אויסגעשמירט, ארער עהנליכעס. זאלט איהר אבער זעהן, ווי אזוי א „שוועסטער" שטעהט אפ ביים שפיגעל.

נישט קיין געניט אויג קען מיינען, אז אלע נאנעס האבען די זעלבע קליידער. איז עס אויך א טעות. קוקט זיך צו צו פערשיידענע נאנעס, וועט איהר בעמערקען פערשיידענערליי מאדעס, אמת טאקע, אלע „יובים האבען איין פנים", אלע זייערע קליידער זענען פון שווארץ געוואנט, אבער דאך זענען די פערשידען.

צוריק מיט יאהרען פלעגט אין די מאנאסטירען זיין פערבאטען צו טראגען אייגענע קליידער. מען האט געמוזט טראגען די „אוניפארם", וואס פלעגט זיין אין יעדעם מאנאסטיר; היינט אבער האט מען א ביסעל נאכגעלאזט. פערהאן א סך, א סך „שוועסטער", וועלכע האבען אמאל גע'שמ'ט א וועלט מיט זייער רייכער „גאַרדעראָב". למשל, געוועזענע אקטריסעס, טענצערקעס, כאריסטקעס, וואס האבען זיך ענטוישט און זענען אוועק אויסצולעבען זייערע לעבענס אין די מאנאסטירען.

קענט איהר זיך פארשטעלען אזא איינע, וואס פלעגט אמאל פאהרען קיין פאריז נאך קליידער און פלעגט בייטען די מאדע עטליכע מאל אין חודש, אז אזא איינע, ווען זי קומט אן אין מאנאסטיר און מען טוט איהר אן א „אוניפארם", נו, ווען זי בעשטעהען דערויף?

ס'איז כדי אייגצוהאלטען אז די חברה, זיי זאלען זיך נישט צולויפען האט מען עס געמאכט א ביסעל פרייערע געזעצען. און כאטש מען חזר'ט עס איין עטליכע מאל א טאג: אז ביים הייליגען פאטער איז יעדער קינד גלייך. און אז ער האט אלע גלייך ליב, — פונדעסטוועגען איז בעסער צו זיין א „הייליגע שוועסטער" מיט א שעהן פנים, איידער א „הייליגע" מיט נישט אזא שעהנעם פרצוף.

— ווען, — פרעג איך, — ענדיגט זיך דאס „אויסגריבען" און ווען ווערט מען אן אמת'ע „שוועסטער"?

— א צוויי יאהר, — האט זי געענטפערט, — צוויי יאהר הערט מען זיך איין צו אנדערע, וואס זיי טוען און זאגען, און דערנאך ווערט מען אריינגענומען אלס איינע פון זיי. און מיינט נישט, אז עס איז אזא גרינגע זאך.

אט וועלען מיר טאקע בעמען מיין אייגענעם פאל. איך בין דורכגעגאנגען די צערעמאניעס. און כ'וועל אייך זאגען דעם אמת, כ'האב געפיהלט אז איך בין די זעלביגע, וואס געווען. מען האט מיך בעגאסען מיט א ביסעל וואסער, האט דאס וואסער אויסגעטריקענט, און איך בין ווידער די זעלבע; דאס זעלבע יודישע הארץ האט אין מיר געקלאפט. אבער ווען עס האט זיך דערנעהנטערט די צייט, ווען מען האט מיר געהאַקט אפשערען די האר ביז'ן קאפ, דאן האב איך בעשלאסען, אז עס איז נישט פאר מיר...

עס פיהרט זיך אזוי: די צוויי יאהר, ווען מען איז א „גרינע", טראגט מען נאך אייגענע האר. מען טראגט זיי טאקע צוגעדעקט, מען פיהלט אבער פארט לאקען אונטער די היטעלעך... און דאס גיט נאך צו א בעזונדערען חן: אז מען איז א „הייליגע", ווי מען האט גארנישט אנגעווארען... נאך צוויי יאהר אבער גאלט מען אב דעם קאפ. זאלט איהר זעהען, וואס עס טוט זיך קריסטעס־נאכט אין א מאנאסטיר. פאר דער גאנצער עדה מאנאשקעס ציגדט מען אן אזא מין מזבח און דער גלח ווארפט אהין אריין אין פייער אלע אפגעשארענע צעפ, וועלכע זענען אפגעשאָרען געווארען דורכ'ן יאהר... און א פחד קען בעפאלען צו הערען די קולות, וואס רייסען זיך ארויס פון די „הייליגע שוועסטער", ווען מען האר מען ווארפט אריין אין פייער אריין פאר א קרבן צום „הייליגען זוהן"...

אין לעצטער קריסטוס נאכט, ביי'ן וואויענדיג אזא סצענע, האב איך בעשלאסען, אז מיינע האר זאלען דארט נישט פערברענט ווערען...

און אין א שעהנעם אווענד, נאך א שפאציר אין גארטען, בין איך שוין מעהר נישט צוריקגעגאנגען אין מיין „רוה אריין".

אויף מיין פראגע, וואוהין זי איז צום ערשטען מאל אריינגעגאנגען, ארויסגעהענדיג פון מאנאסטיר, האט זי געענטפערט:

— ס'האט מיר אליין א הנאה געטאן, ווי קונציג איך האב עס אפגעארבייט. ארויסגעהענדיג דעם טויער פון מאנאסטיר בין איך צוגעפאהרען צו א יודישען שניידער.

דער אַרימער שניידער, דערהערענדיג א נאנע רעדען יודיש, האט ער א ביסעל מורא בעקומען און א ביסעל זיך דערפרעהט.

ס'האבען זיך, ווי געוועהנליך, אנגעהויבען פראגען, פון וואנען איך בין און ווער איך בין. כ'האב, פערשטעהט זיך, איינגעצען נישט אויסגעזאגט. איך האב איהם נאר געבעטען, אז ער זאל מיר געבען אויף בארג ציווילע פרויען־קליידער און איך וועל איהם אין א וואך־צוויי ארום אפשיקען דאס געלד פאר זיי.

דער אלטעלער שניידער האט איינגעוויליגט, און אין א האלבער שעה ארום בין איך צוגעגאנגען צום שפיגעל, וואס האט זיך געפונען ביים שניידער און איך האב מיך ממש נישט דערקענט.

גאט אין הימעל! — און געמיינט האב איך טאקע דעם אלטען גאט מיינעם ... מיין מאמע פלעגט בעטען — גאט אין הימעל! בין איך דאס?

און כאטש כ'האב זיך א ביסעל געשעהמט פאר'ן שניידער, האב איך זיך צעוויינט אויף א קול ווי א קליין קינד.

און איצט, נאכ'ן אויסרוהען זיך, האב איך זיך געאיילט אין שטעטעל אריין, וואו מיינע עלטערן האבען געוואוינט.

ארומדרעהענדיג זיך פאר די פענסטער פון רעסטאראן, האב איך אינוועניג נישט געזעהען קיין פרעמדע געסט, א חוץ מיין פאטער און שוועסטער און עפעס א פרעמדע פרוי.

איך בין אריין, און די ערשטע, וואס האט מיך בעגעגענט מיט א געוויין, איז געווען מיין שוועסטערל, דער פאטער מיינער, כאטש ער האט אלעס געוואוסט, וואס איך בין געווען, האט זיך מיט מיר ארומגעכאפט און מיך געהאלטען אין איין קושען... אליין האט ער געוויינט און מיך האט ער געבעטען נישט צו וויינען.

אויף מיין פראגע צום טאטען, ווער עס איז די פרוי וועלכע „העלפט ארויס", האט ער מיר געענטפערט אז דאס איז זיין פרוי, מיט וועלכער ער האט שוין א יאהר צייט געהייראט.

ה. אקערמאן.

וויכטיג פאר סטודענטן, וואס פאהרן שטודירן קיין אויסלאנד

די אויסלענדישע אפטיילונג ביים צענטראלען אויספיהר - קאמיטעט פון די יודישע זעלבסט-הילף פעראיינען אין פוילען, מאכט דערמיט בעקאנט, אז אין צוזאמענהאנג מיט דער קאמפליצירטער פראצעדור פון ארויספאהרן שטודירן קיין אויסלאנד איז געוואונשען ווי אמפריהסטען דורכצופיהרן די נויטיגע פארמאליטעטען.

די אויסלענדישע אבטיילונג ערטיילט גענויע אינפארמאציעס וועגן סטודיום אין אויסלאנד, ערלעדיגט איינשרייבונגען אין די דארטיגע הויך-שולען, שטעלט אויס אינטערנאציאנאלע סטודענטען-פעסער (צ.י.ע.). ערלעדיגט וויזעס פאר די חברים פון דער פראווינץ און ארגאניזירט הנחה-רייזעס קיין פראנקרייך, בעלגיען, איטאליען א.א.וו.

אין צוזאמענהאנג מיט די צאהלרייכע איינשרייבונגען אויף די ארץ ישראלדיגע הויך-שולען ארגאניזירט די אויסלענדישע אבטיילונג גרופען-רייזעס, וועלכע געניסען פון די ווייטגעהענדסטע הנחות.

די אויסלענדישע אבטיילונג געפינט זיך אין ווארשא, סענאטארסקא 22, וו. 48, טעל. 22-256 (איבערגעטראגען פון יודישען אקאדעמישען היים, נייע וועלט 21).

דער סעקרעטאריאט פון דער אויסלענדישער אבטיילונג איז טעטיג יעדען טאג א חוץ זונטאג און יום טובים פון 10 ביז 11 און פון 17 ביז 19.

פראווינצער חברים ווערט ערטיילט שריפטליך אינפארמאציעס נאכן אריינשיקען 2 זלאטעס אין פאסט-מארקעז.

קאמוניקאט

פון דער יודישער געזעלשאפט פאר לאנדקענטשאפט אין לאדז, וואלטשאנסקא 35, טעל. 53-121.

דער אויפענטהאלטס-פרייז אויף דער קאלאניע אין קארוויץ איז פערקלענערט געווארען אויף 4,50 גילדען טעגליך.

בכדי צו געבען די מיטגלידער פון דער געזעלשאפט א מעגליכקייט צו בעקענען דעם פוילישען ים-ברעג און די קאלאניע פון דער געזעלשאפט אין קארוויץ — ווערט ארגאניזירט א 7 טאגיגער פראגנגנדע-אויספלוג נאך קארוויץ מיט א פולען אויפענטהאלט אויף דער קאלאניע. דער אויספלוג קומט פאר פון 25 ה. ח. ביז'ן 1-טען סעפטעמבער ה. י. ביי א מינימאלען אפצאהל פאר מיטגלידער — 50 גילדען, פאר נישט-מיטגלידער 67,80 זל.

דער אפצאהל נעמט ארום רייזע-הוצאות פון לאדז נאך קארוויץ און צוריק, פולע בעקעסטיגונג (5 מאל טעגליך) און אויפענטהאלט אויף דער קאלאניע.

דעם 25 און 26-טען ה. ח. קומט פאר א 2-טאגיקער אויספלוג נאך גדיניע, העל, דאנציג, אליווע און צאפאט. אפצאל פאר מיטגלידער 28,50, פאר נישט-מיטגלידער — 31,50 גילדען.

שבת, דעם 26 ה. ח. — אויספלוג אין דער טראמוואי-רעמיזע אויף דאמבראווסקא גאס.

זונטאג, דעם 27 ה. ח. — אויספלוג א. נ. „מיטן גאנג פון דער ענטוויקלונג פון לאדז".

זונטאג, דעם 27 ה. ח. „אויספלוג נאך גלאוונא אויף דער קאלאניע פון דער י. נ. פ. ל.".

דעם 2 און 3 סעפטעמבער ה. י. — 2 טאגיגער אויספלוג נאך טשענסטאכאוו.

שבת, דעם 2 סעפטעמבער 1933 — אויספלוג נאך קאכאניבעק.

איינשרייבונגען אין סעקרעטאריאט פון דער געזעלשאפט, וואלטשאנסקא 35, טעל. 121-53 יעדען טאג פון 6 ביז 10 אווענד.

אמטליכעס

(א) דער לייטער פונ'ם לאדזער שטאדטישען געריכט, ה' יוזעף לוטשינסקי, איז נעכטען צוריקגעקומען פון אורלויב און האט איבערגענומען זיין אמט.

ראדיא-פראגראם

דינסטאג, דעם 22 אויגוסט 1933

11,57 צייט-סיגנאל, 12,05 גראמאפאן, 12,25 פרעסע, 12,33 קאמוניקאט, 12,35 גראמאפאן, 12,55 ידיעות, 2,55 גראמאפאן, קאמוניקאטען פון לאדז, 4 00 גראמאפאן, 5,00 קאנצערט, 6.15 רעפעראט, 6,35 קאנצערט, 7,05 גראמאפאן, 7,20 פערשידענעס, 7,40 פעליעטאן, 8,00 קאנצערט, 8,50 ידיעות, 9,00 קאמוניקאט, 9,10 קאנצערט, 10,00 טאנץ-מוזיק, 10,25 ספארט, 10,35 קאמוניקאטען, 10,40 טאנץ-מוזיק.

* * *

פון אויסלאנד

7,45 אפערעטקע „די שעהנע העלענא" פון אפענבאך, 8,00 שטאקהאלם — סימפ. קאנצערט, 8,00 לאנדאן - סימפ. קאנצערט, 8,35 מיילאנד — אפערעטקע.

קליינע אנאנסען
1 זלאטי
אנאנס ביז 15 ווערטער

פרייע פאסטענס

א לערן-יונגעל פון ארנטליכע עלטערן קען זיך מעלדען ביים קירזשנער מ. פארבער, פיעטריקאווער 27. 4312

ס'איז נויטיג א שטעפער-נייהער זשגאווסקא 9 ביי יוסף טשמיעל. 4313

עס ווערען געזוכט קוואליפיצירטע שניידער-געזעלען. צו מעלדען זיך אין דער פירמע „וויגאדא" נארוטאוויטשא 13.

ס'ווערט געזוכט א האנד-שפולערין פון זאפארט. צו ערפאהרען נארוטאוויטשא 10 אין דער קיהלען-בורקע. 4317

ס'איז נויטיג א קוואליפיצירטער נייהער און רעכטעווער ביים קאמאשען-שטעפער קאמיעננא 2, וו. 12. 4324

קוואליפיצירטע הערען-שניידער-ארבייטער קענען זיך זאפארט מעלדען פיעטריקאווער 64, לינקס 4 איינגאנג, וואוינונג 45. 4325

א נייהער צו א שטעפער ווערט פון זאפארט געזוכט, צעגעלניאנא 35 פראנט-וואוינונג 185. 4326

ראקאלעז

צו פערדינגען א געוועלב מיט א שטוב און א קוך מיט בעקוועמליכקייטען אהן אפטרעט-געלד, זעהר פאסיג פאר א קצב. קילינסקיעגא 240. צו ערפאהרען אויפ'ן ארט ביים וועכטער אדער טעלעפאן גומער 58-204. 4314

אנ'ענצעלנע שטוב עווענטועל א שטוב מיט א קוך ווערט פון זאפארט געזוכט, נישט אלס סובלאקאטאר, אין דער געגענד פון בזשעזשינער גאס ביז מולנאצנא גאס און די זייטען גאסען. אפערטען אין אדמיניסטראציע פון דער צייטונג אונטער „P. W."

פערשידענעס

א קוואליפיצירטע רעפעזירקע צו שטרימף זוכט ארבייט געגען ביליגען לוין אויך אויף וואכען-לוין. צו מעלדען איז אדמיג. פאר „רעפעזירקע".

עבער אויף דער מאשין
ווערען אנגענומען אויסצונייען ביי
ג. נארדמאן, שרודמיעסקא 8

Doktór ŁAGUNOWSKI powrócił
Piotrkowska 70 i róg Traugutta
Tel. 181-83.
choroby skórne weneryczne imoczopłciowe
Gabinet Roentgenoleczniczy.
Przyjmuje od 8[30] do 10 1 — 2[30], od 6 do 8[30] w w niedziele i święta od 10—1.
Oddzielna poczekalnia dla pań.

שלאסעריי-ארבייטען,
ווי אויך אויטאגענישע שווייסונגען, מעטאל-בעארבייטונגען, מאשינען-טיילען
פיהרט אויס ביליג
J. REDER, Łódź
קאנסטאנטינער 11/13

לאדז—תל-אביב

פירמע
PRZEDBORSKI, KOLNER I S-ka
ul. Sienkiewicza 6, teł. 129-25
האט איינגעפיהרט א רעגולערע סחורה-קאמוניקאציע לאדז-יפו אויף זעהר גינסטיגע בעדינגונגען
זעמטליכע אינפארמאציעס אין עקספארט-אנגעלעגענהייטען אויף דער גאנצער וועלט ערטיילט אומזיסט די פירמע פשערבארסקי, קאלנער און קאמפ.

ווערקשטעל פון שירמס און שפאציר-שטעקענס
ס. פייגענבוים
לאדז, נארוטאוויטשא 19

עמפפעהלט אין א רייכען אויסוואהל פון קלירטע דאמען- און מענער-שירמס און שטעקענס צו קאנקורענץ-פרייזען.
נעהמט אן אלערליי רעפאראטורען פון שירמס און שטעקענס.

לעטשניצע

זגערזשער 17
נעהמט אן קראנקע אין אלע ספעציאליטעטען
פון 9 פריה ביז 7 א זייגער אוונט.
וויזיט 3 זל.

א טיכטיגער
יונגערמאן,
געארבייט אין דער טעקסטיל-בראנזשע, זוכט וואס עס זאל נישט זיין פאר א בעשעפטיגונג פאר א גאנץ קליינעם לוין. אפערטען אין אדמ. פאר „L. P. 100".

מאטארען

עלעקטרישע נייע און גענוצטע צו דינירדיגסטע פרייזן
רעפעראטור-ווערקשטעל. איבערוויקלונג פון מאטארען און דינאמא-מאשינען, עלעקטרישע אינסטאלאציעס פון קראפט, ליכט און סיגנאליזאציעס פיהרט אויס
Przedsiębiorstwo inżynieryjno Elektro-mechaniczne
MAURYCY RAK
Zawadzka 12, tel. 214-11.

שייטלען

ווי אויך פערטיגע שייטלען ווערען ערשטקלאסיג און רעעל אויסגעארבייט צו ביליגע פרייזען
אנדולאציע און מאניקור
ביי קערש, סקווערא 15

צאהן-ארצט
St. Gelberg
זאוואדזקא 14, טעל. 108-33
צוריקגעקעהרט
נעהמט אן פון 10—2 און פון 4—7 אוו.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא, 5 טעל. 159-40
צוריקגעקעהרט
נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9 — 1 פארמיטאג.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

יעדע האנדעלס-פירמע דארף דאס אונבעדינגט וויסען!
אז דרוק-ארבייט מוז מאדערן, שעהן און עסטעטיש אויסגעפירט ווערען, דעריבער בעשטעלט נאר אין די בעוואוסטע דרוקעריי
בראמבערג און בוים
פילסודסקיעגא 55 פראנט
פארמולארען, רעכנונגען, בריפבויגען, קוויטאנציעס, עטיקעטען א.ד.ג., ווי אויך פערלאבונגס- און האכציימס-קארטען ווערען שנעל און פינקטליך אויסגעפיהרט.
בעמערקונג: צום בעפארשטעהענדן סעזאן, א גרויסער אויסוואהל פון די שענסטע וואונש-קארטען.

Z pełnemi prawami (Kategorja A)
GIMNAZJUM ŻEŃSKIE
I PRYWATNA SZKOŁA POWSZECHNA
Marji Hochsteinowej
Wólczańska 23
tel. 214-27
די קאנצעלאריע נעהמט אן די איינשרייבונגען און גייט שילערינס טעגליך פון 9—14 און פון 17—19.

Z prawami gimnazjów państw. Gimnazjum Żeńskie
Józefa Aba w Łodzi
oraz SZKOŁA POWSZECHNA, Zielona 10, tel. 122-12
איינשרייבונגען אין די גימנאזיאל-קלאסען ווי אויך אין די פאלקסשולע נעהמט אן דער סעקרעטאריאט אין די פאהר-שעה'ן. אין דער 1. קלאס פון דער פאלקסשולע ווערען אנגענומען מעדלעך און יונגלעך ביז 6 יאהר אהן עקזאמען. דער שכר למוד אין דער פאלקסשולע איז פערקלענערט.

א בשורה טובה פאר עלטערן!

ענדליך האט זיך שוין געעפענט דאס מוסטערהאפטע ארטאדאקסישע
חדר-שולע
מיט א גן-ילדים
„סיני"
נאוואמיעסקא 4
רעכטע אפיצינע, פארטער
אין אנ'ערשטקלאסיגען היגיענישען לאקאל מיט'ן אנטייל פון די בעסטע לעהרקרעפטען הן אויף למודי קודש ווי אויך אויף למודי חול. קינדער ווערען אנגענומען אין יעדער עלטער אין דער קאנצעלאריע טעגליך פון 9 פריה ביז 9 אוונט
מינימאלע פרייזען. 4350

חדר בית-תורה
עם גן-ילדים
לאדז, זשעראמסקיעגא (פאנסקא) 9
מאכט בעקאנט, דאס נאך א גרינדליכען רעמאנט און מיט נאך פיל אויסבעסערונגען, הן אין למודי קודש הן אין למודי חול, מיט גוטע מלמדים און לעהרער-פערסאנאל. ס'ווערען אנגענומען תלמידים אין אלע מחלקות און אויך אין גן-ילדים — די צופרידענהייט איז גאזיכערט. —
צוליב'ן קריזיס הנחה-פרייזען.
די לייטונג. 4222

Zakład Leczniczy
POŁOŻNICZO-GINEKOLOGICZNY
ul. EWANGELICKA 18
(Sienkiewicza 83)
Ordynują: Dr. med. Sz. Eigerowa i Dr. med. J. Baum
Zapisy na porody I i II klasy.

פייער און גנבות-פערזיכערונגען

אויף לייכטע בעדינגונגען ערלעדיגט שנעל און פינקטליך דאס בעקאנטע פערזיכערונגס-ביורא
שיינבערג,
פילסודסקיעגא 39, 39
טעל. 129-04.
בעמערקונג: אגענטען ווערען אנגענומען, געגען פראוויזיע און פעסטע געהאלט
טעגליך פון 8—11 פארמיטאג. 3791

Dr. med.
S. Kantor
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען.
בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
וואוינט יעצט אויף
פיעטריקאווער 90 90
טעל. 129-45
נעמט אן פון 2—8 בייטאג און 5—9 אוו.

כירורגישער קאבינעט
Dra med.
M. Kantora
איז געווארען איבערגעטראגען אויף זשעלאנא 5
טעל. 112-22
נעהמט אן פון 1—3 און פון 6—8 אוו.
קריזיס-פרייזען.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה
פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער זייט שפאלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ —60 „ „ „ 4
זאג'ן טעקסט—12 „ „ „ „ —18 „ „ „ „
אויבער דער שטארט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען—20 גר. א מ/מ (אין דער זייט שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס-פרייז:
אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

מעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און טער־מין פון די אנאנסן איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמיג. איז אפען בייטאג און ביינאכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.